

LIETUVOS RESPUBLIKOS  
RINKIMŲ Į EUROPOS PARLAMENTĄ  
ĮSTATYMAS

2003 m. lapkričio 20 d. Nr. IX-1837  
Vilnius

**PIRMASIS SKIRSNIS**  
**BENDROSIOS NUOSTATOS**

**1 straipsnis. Įstatymo paskirtis**

1. Šis Įstatymas nustato rinkimų organizavimo ir vykdymo tvarką renkant Europos Parlamento narius į Lietuvos Respublikai skirtas vietas Europos Parlamente. Rinkimų į Europos Parlamentą teisinį pagrindą sudaro Lietuvos Respublikos Konstitucija, Europos Sąjungos teisės aktai, tarptautinės sutartys, šis Įstatymas ir kiti įstatymai, Lietuvos Respublikos Seimo nutarimai dėl rinkimų dienos nustatymo, Lietuvos Respublikos Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai.

2. Šis Įstatymas skirtas užtikrinti Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio Įstatymo priede, taikymą.

3. Lietuvos Respublikoje renkamų Europos Parlamento narių skaičius nustatomas Europos Sąjungos teisės aktais. Europos Parlamento nariai renkami 5 metų kadencijai vienoje daugiamandatėje rinkimų apygardoje, apimančioje visą valstybės teritoriją, pagal proporcinę rinkimų sistemą preferenciniu balsavimu.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-165](#), 2009-02-12, Žin., 2009, Nr. 19-743 (2009-02-19)

**2 straipsnis. Pagrindinės šio Įstatymo sąvokos**

1. **Rinkimai į Europos Parlamentą (arba rinkimai)** – Europos Parlamento narių į Lietuvos Respublikai skirtas vietas rinkimai, kuriuose šie Europos Parlamento nariai išrenkami visuotiniuose, lygiuose, laisvuose, tiesioginiuose rinkimuose slaptu balsavimu.

2. **Europos Sąjungos valstybės narės pilietis** – bet kurios Europos Sąjungos valstybės narės pilietis.

3. **Kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis** – bet kurios, išskyrus Lietuvos Respubliką, Europos Sąjungos valstybės narės pilietis.

4. **Preferencinis balsavimas** – balsavimas, kai rinkėjai, balsuodami dėl kandidatų sąrašo, gali taip pat pareikšti valią dėl to sąrašo kandidatų eiliškumo.

5. **Kilmės valstybė narė** – Europos Sąjungos valstybė narė, kurios pilietis yra Europos Sąjungos valstybės narės pilietis.

6. **Gyvenamoji valstybė narė** – Europos Sąjungos valstybė narė, kurioje Europos Sąjungos valstybės narės pilietis teisėtai gyvena, bet nėra jos pilietis.

7. **Rinkėjų sąrašas** – oficialus registras, į kurį šio Įstatymo nustatyta tvarka įrašomi ir tvarkomi visų rinkimų teisę turinčių asmenų duomenys ir pagal kurį spausdinami rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašai.

8. **Nustatytoji diena** – diena, pagal kurios duomenis asmenys, atitinkantys reikalavimus, kad galėtų balsuoti Europos Parlamento rinkimuose, įrašomi į išankstinį rinkėjų sąrašą ir gali būti kandidatais į Europos Parlamento narius (toliau – kandidatai).

9. **Dvigubo balsavimo (kandidatavimo) išvengimo priemonės** – kompleksas priemonių, užtikrinančių, kad tuose pačiuose rinkimuose į Europos Parlamentą rinkėjas gali balsuoti ar būti kandidatu tik vienoje Europos Sąjungos valstybėje narėje.

**3 straipsnis. Visuotinė rinkimų teisė**

1. Rinkimų į Europos Parlamentą teisę turi Lietuvos Respublikos piliečiai, taip pat nuolat gyvenantys Lietuvoje kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, kuriems rinkimų dieną yra sukakę 18 metų. Rinkimuose nedalyvauja asmenys, teismo pripažinti neveiksniais.

2. Balsuoti ar būti kandidatu tuose pačiuose rinkimuose galima tik vienoje Europos Sąjungos valstybėje narėje.

3. Asmenys, kurie gali balsuoti ar būti kandidatais Lietuvos Respublikoje ir kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, privalo pasirinkti ir balsuoti arba būti kandidatu tik vienoje valstybėje. Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai negali balsuoti ar būti kandidatais, jeigu jie neturi balsavimo teisės kilmės valstybėje narėje.

4. Lietuvos Respublikoje Europos Parlamento nariu gali būti renkamas Lietuvos Respublikos pilietis ar kitas nuolat gyvenantis Lietuvoje Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, kuris rinkimų dieną yra ne jaunesnis kaip 21 metų ir kuris nėra kandidatu į Europos Parlamentą kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje. Nuolat gyvenančiu Lietuvos Respublikoje laikomas Lietuvos Respublikos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, kuris deklaravo gyvenamąją vietą ir kurio duomenys apie gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje įrašyti Lietuvos Respublikos gyventojų registre iki nustatytosios dienos. Nustatytoji diena yra diena, kurią iki rinkimų yra likusios 65 dienos.

5. Europos Parlamento nariais negali būti renkami asmenys, kurie iki nustatytosios dienos nėra baigę atlikti bausmę pagal teismo nuosprendį arba kuriems iki nustatytosios dienos nėra pasibaigęs teismo nustatytas priverčiamųjų medicinos priemonių taikymas, taip pat asmenys, teismo pripažinti neveiksniais.

6. Europos Parlamento nariais negali būti renkami asmenys, rinkimų dieną atliekantys privalomąją karo arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą, taip pat likus 65 dienoms iki rinkimų neišėję į atsargą profesinės karo tarnybos kariai arba statutinės institucijos ir įstaigos pareigūnai ar asmenys, kurie pagal specialius įstatymus ar statutus negali dalyvauti politinių partijų veikloje.

7. Balsuoti ar būti kandidatais negali asmenys, kurie rinkimų komisijų prašymu atsisako deklaruoti, ar jie atitinka šio straipsnio reikalavimus.

8. Kiti tiesioginiai arba netiesioginiai Lietuvos Respublikos ar Europos Sąjungos valstybių narių piliečių rinkimų teisės apribojimai – dėl kilmės, politinių pažiūrų, socialinės ir turtinės padėties, tautinės priklausomybės, lyties, išsilavinimo, kalbos, santykio su religija, veiklos rūšies ir pobūdžio – draudžiami.

9. Asmuo, kuris balsuoja tuose pačiuose rinkimuose Lietuvos Respublikoje ir kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje arba balsuoja daugiau kaip vienoje rinkimų apylinkėje, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

#### **4 straipsnis. Lygi rinkimų teisė**

Kiekvienas rinkėjas turi vieną balsą balsuoti už kandidatų sąrašą ar kandidatą ir šis balsas yra lygiavertis kiekvieno kito rinkėjo balsui. Visi rinkėjai turi lygias teises pareikšti savo valią apie kandidatus paduodami pirmumo balsus už penkių to sąrašo, už kurį balsavo, kandidatų pirmumą ir šie pirmumo balsai yra lygiaverčiai kiekvieno kito rinkėjo pirmumo balsui.

#### **4<sup>1</sup> straipsnis. Draudimas papirkti rinkėjus ir rinkimų teisę turinčius asmenis**

1. Prasidėjus rinkimų į Europos Parlamentą politinei kampanijai, t. y. nuo rinkimų į Europos Parlamentą datos paskelbimo iki šio Įstatymo nustatyto rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpio pabaigos, taip pat rinkimų dieną draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai pirkti rinkėjų balsus, dovanomis ar kitokiu atlyginimu skatinti rinkėjus ar rinkimų teisę turinčius asmenis dalyvauti arba nedalyvauti rinkimuose ir (arba) balsuoti už arba prieš vieną ar kitą asmenį, kurį numatoma kelti kandidatu, kandidatą arba kandidatų sąrašą, taip pat žadėti už balsavimą atsilyginti rinkėjams po rinkimų turint tikslą paveikti rinkėjų valią dėl konkrečių politinių partijų ar kandidatų arba asmenų, kurie numatomi kelti kandidatais, ir taip trukdyti piliečiams įgyvendinti rinkimų teisę.

2. Rinkėjų papirkimu nelaikomas spausdintos medžiagos (politinės partijos ar kandidato arba asmens, kurį numatoma kelti kandidatu, programos, biografijos ar kitokių informacinio

turinio lankstinukų, kalendorių, atvirukų, lipdukų) ir ženkliukų, skirtų politinei partijai, kandidatui ar asmeniui, kurį numatoma kelti kandidatui, propaguoti, gaminimas arba neatlygintinas platinimas.

3. Rinkėjų ir rinkimų teisę turinčių asmenų papirkimo faktus tiria ir vertina Vyriausioji rinkimų komisija jos nustatyta tvarka. Apie nustatytą papirkimo faktą Vyriausioji rinkimų komisija paskelbia internete kartu su kandidato, pažeidusio šį Įstatymo straipsnį, pasižadėjimu laikytis draudimo papirkti rinkėjus ar rinkimų teisę turinčius asmenis. Pripažinus papirkimo faktus šiurkščiu šio Įstatymo pažeidimu, atsiranda šiame ir kituose įstatymuose nurodytos pasekmės.

*Įstatymas papildytas straipsniu:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, Žin., 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

## **5 straipsnis. Tiesioginiai rinkimai**

Europos Parlamento narius rinkėjai renka be tarpininkų.

## **6 straipsnis. Slaptas balsavimas**

1. Rinkėjai balsuoja asmeniškai ir slapta. Draudžiama balsuoti už kitą asmenį arba pavesti kitam asmeniui balsuoti už save. Dėl fizinių trūkumų ar neįgalumo negalintis pats balsuoti rinkėjas šio Įstatymo nustatyta tvarka gali balsuoti padedamas asmens, kuriuo jis pasitiki. Jeigu kam nors tapo žinoma kito asmens balsavimo paslaptis, draudžiama ją atskleisti.

2. Kontroliuoti rinkėjų valią rinkimuose draudžiama. Balsavimo metu draudžiama paveikti rinkėjo valią balsuoti arba nebalsuoti už kurį nors kandidatų sąrašą ar kandidatą. Rinkėjui turi būti sudarytos sąlygos slapta ir netrukdomam užpildyti biuletenį. Su biuleteniu draudžiama elgtis taip, kad galėtų būti atskleista balsavimo paslaptis.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, Žin., 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

## **7 straipsnis. Rinkimų datos paskelbimas**

Rinkimai į Europos Parlamentą Lietuvos Respublikoje vyksta sekmadienį, kuris yra tuo pačiu laikotarpiu, kai visose Europos Sąjungos valstybėse narėse vyksta rinkimai į Europos Parlamentą. Rinkimų datą skelbia Lietuvos Respublikos Seimas ne vėliau kaip likus 6 mėnesiams iki nurodyto laikotarpio sekmadienio.

## **8 straipsnis. Viešumas rengiant ir vykdam rinkimus**

1. Apie rinkimų komisijos posėdį visuomenei paskelbiama pastate, kuriame yra rinkimų komisijos būstinė, įrengtoje skelbimų lentoje ir šios rinkimų komisijos nariams pranešama asmeniškai ne vėliau kaip likus 24 valandoms iki posėdžio pradžios.

2. Rinkimų komisijų posėdžiai ir balsavimai yra vieši, juos gali stebėti politinių partijų (toliau – partijų) atstovai ir stebėtojai, pateikę nustatytos formos pažymėjimus, visuomenės informavimo priemonių atstovai, pateikę darbo pažymėjimus.

3. Rinkimų komisijos posėdžių salėje esantys asmenys iš savo vietų gali įrašinėti, stenografuoti ar užrašinėti posėdį, fotografuoti ar filmuoti, daryti vaizdo įrašus. Fotografuoti ar filmuoti, daryti vaizdo įrašus, kai dėl to reikia vaikščioti po patalpą ar naudoti specialią apšvietimo techniką, taip pat tiesiogiai transliuoti posėdžius per radiją ar televiziją galima tik leidus rinkimų komisijos pirmininkui.

4. Rinkimų komisijos negali rengti uždarų posėdžių.

5. Vyriausioji rinkimų komisija gali uždrausti bet kam įeiti į rinkimų komisijas aptarnaujančių darbuotojų darbo, dokumentų saugojimo patalpas, jeigu būtina užtikrinti netrikdomą šių darbuotojų darbą, apsaugoti rinkimų dokumentus.

6. Jei yra pagrindas manyti, kad rinkimų komisijos posėdžio metu gali kilti grėsmė posėdžio dalyvių saugumui, komisijos pirmininko prašymu policija tikrina įeinančių į posėdžių salę asmenų dokumentus, daiktus ar atlieka asmens apžiūrą.

7. Rinkimų komisija gali pašalinti iš posėdžių salės asmenis, kliudančius komisijai normaliai dirbti.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, Žin., 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

## **9 straipsnis. Rinkimų rengimo ir vykdymo išlaidos**

Rinkimų rengimo ir vykdymo išlaidos apmokamos iš valstybės ir savivaldybių biudžetų. Iš valstybės biudžeto apmokamos rinkimų komisijų išlaidos rinkimams organizuoti ir vykdyti, taip pat apmokėti už rinkimų komisijų narių ir jas aptarnaujančio personalo darbą. Iš savivaldybių biudžetų apmokama už balsavimo patalpų bei savivaldybių ir apylinkių rinkimų komisijų būstinių patalpų išlaikymą, balsavimo patalpų įrengimą, inventoriaus įsigijimą ir išsaugojimą. Jeigu savivaldybės administracija nesuteikia tinkamų patalpų ar inventoriaus rinkimų apylinkės būstinei ir balsavimo patalpoms, tai tinkamų patalpų nuomai ar esamų patalpų parengimui rinkimams, inventoriui įsigyti Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu panaudojamos valstybės lėšos. Šiuo atveju faktines išlaidas balsavimo patalpoms ir inventoriui per 2 mėnesius po rinkimų Vyriausioji rinkimų komisija išieško iš savivaldybės administracijos.

## **ANTRASIS SKIRSNIS RINKIMŲ APYGARDOS IR APYLINKĖS**

### **10 straipsnis. Rinkimų apygardos sudarymas**

Rinkimams organizuoti ir vykdyti Lietuvos Respublikoje sudaroma viena daugiamentė rinkimų apygarda, kurioje balsuoja visi rinkėjai ir renkami visi Europos Parlamento nariai nuo Lietuvos Respublikos.

### **11 straipsnis. Rinkimų apylinkių sudarymas**

1. Atsižvelgiant į patogumą rinkėjams atvykti į balsavimo patalpas ir rinkėjų skaičių, savivaldybių teritorijos suskirstomos į rinkimų apylinkes.

2. Savivaldybės teritorijos suskirstymas į rinkimų apylinkes yra pastovus organizuojant ir vykdančioms rinkimus bei referendumus, tačiau prireikus mero teikimu jį gali keisti Vyriausioji rinkimų komisija. Patvirtintą rinkimų apylinkių sąrašą, jo pakeitimus Vyriausioji rinkimų komisija skelbia „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“.

3. Rinkimų apylinkės teritorijoje turi gyventi ne daugiau kaip 5000 rinkėjų.

4. Rinkimų apylinkės ribos, balsavimo patalpos adresas keičiami prireikus, bet ne vėliau kaip likus 100 dienų iki rinkimų. Meras teikime tvirtinti savivaldybės teritorijos suskirstymą į rinkimų apylinkes nurodo siūlomą rinkimų apylinkės pavadinimą, rinkimų apylinkę sudarančius adresus, rinkėjų skaičių sudaromoje rinkimų apylinkėje, balsavimo patalpos adresą ir telefoną. Teikime keisti savivaldybės teritorijos suskirstymą į rinkimų apylinkes nurodomi siūlomi pakeitimai. Šis teikimas turi būti pateiktas Vyriausiajai rinkimų komisijai ne vėliau kaip likus 110 dienų iki rinkimų. Jeigu anksčiau nustatytose balsavimo patalpose negalima surengti balsavimo, Vyriausioji rinkimų komisija savivaldybės rinkimų komisijos teikimu gali pakeisti rinkimų apylinkės balsavimo patalpos adresą iki rinkimų likus ir trumpesniam, negu šiame straipsnyje nustatyta, terminui.

## **TREČIASIS SKIRSNIS RINKIMŲ ORGANIZAVIMAS**

### **12 straipsnis. Rinkimų komisijos**

1. Rinkimus į Europos Parlamentą organizuoja ir vykdo:

- 1) Vyriausioji rinkimų komisija;
- 2) savivaldybių rinkimų komisijos;
- 3) apylinkių rinkimų komisijos.

2. Į savivaldybės ir apylinkės rinkimų komisiją gali būti siūlomas Lietuvos Respublikos pilietis arba nuolat Lietuvoje gyvenantis kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, jeigu jis turi teisę būti renkamas Europos Parlamento nariu (neatsižvelgiant į kandidatui nustatytą jauniausią amžių, bet rinkimų dieną ne jaunesnis kaip 18 metų), turi aukštąjį universitetinį ar jam prilygintą išsilavinimą arba aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą ir nebuvo per paskutinius trejus Seimo, Respublikos Prezidento, Europos Parlamento, savivaldybių tarybų rinkimus arba referendumą atleistas iš rinkimų arba referendumo komisijos už Seimo, Respublikos Prezidento rinkimų, Rinkimų į Europos Parlamentą, Savivaldybių tarybų rinkimų ar Referendumo įstatymų pažeidimą. Reikalavimas turėti aukštąjį išsilavinimą netaikomas apylinkės rinkimų komisijos nariui.

3. Vienu metu tas pats asmuo negali būti: rinkimų komisijos nariu ir kandidatu; kandidatu ir atstovu rinkimams; atstovu rinkimams ir rinkimų komisijos nariu; kandidatu ir rinkimų stebėtoju; rinkimų komisijos nariu ir rinkimų stebėtoju. Rinkimų komisijos narys, kuris pageidauja būti kandidatu, prieš duodamas sutikimą tapti kandidatu, privalo ne vėliau kaip prieš 10 dienų iki sutikimo raštu atsisakyti rinkimų komisijos nario pareigų. Jeigu rinkimų komisijos narys to nepadaro, jis šalinamas iš rinkimų komisijos už šio Įstatymo pažeidimą ir neregistruojamas kandidatu ar išbraukiamas iš kandidatų.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-184](#), 2009-03-10, Žin., 2009, Nr. 32-1239 (2009-03-24)

### **13 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos įgaliojimai rinkimuose**

Vykdydama rinkimus, Vyriausioji rinkimų komisija, be Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje nustatytų funkcijų:

1) priima pareiškinius dokumentus, taip pat pareiškimus dėl šių dokumentų atšaukimo, juos tikrina, registruoja kandidatus dalyvauti rinkimuose, registruoja partijų atstovus rinkimams ir išduoda jiems pažymėjimus, pažymas, skelbia rinkimuose dalyvaujančias partijas, kandidatų sąrašus, kandidatams suteiktus rinkimų numerius, priima sprendimus dėl kandidatų pareiškinių dokumentų atšaukimo;

2) išduoda Lietuvos Respublikoje išrinktiems Europos Parlamento nariams Europos Parlamento nario pažymėjimus ir praneša Europos Parlamentui rinkimų rezultatus.

### **14 straipsnis. Savivaldybių rinkimų komisijų sudarymas**

1. Savivaldybių rinkimų komisijas rinkimų laikotarpiui sudaro Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 74 dienoms iki rinkimų.

2. Savivaldybių rinkimų komisijos sudaromos iš:

1) toje savivaldybėje gyvenančio ar dirbančio ir aukštąjį teisinį išsilavinimą turinčio asmens, kurį pasiūlo Lietuvos Respublikos teisingumo ministras;

2) toje savivaldybėje gyvenančio ar dirbančio ir aukštąjį teisinį išsilavinimą turinčio asmens, kurį pasiūlo Lietuvos teisininkų draugija;

3) tos savivaldybės administracijos direktoriaus pasiūlyto savivaldybės administracijoje dirbančio karjeros valstybės tarnautojo;

4) partijų, kurios paskutiniuose Seimo rinkimuose gavo Seimo narių mandatų daugiamandatėje Seimo rinkimų apygardoje, pasiūlytų asmenų.

3. Lietuvos Respublikos teisingumo ministras, Lietuvos teisininkų draugija ar savivaldybės administracijos direktorius gali siūlyti ir daugiau asmenų komisijos nariais.

4. Partijos, kurios paskutiniuose Seimo rinkimuose gavo Seimo narių mandatų pagal iškeltų kandidatų sąrašą (jungtinį sąrašą), nuo iškeltų kandidatų sąrašo (jungtinio sąrašo) turi teisę pasiūlyti į savivaldybių rinkimų komisijas po vieną savo atstovą. Jeigu atstovai atitinka šio Įstatymo reikalavimus, Vyriausioji rinkimų komisija jų kandidatūrą atmesti negali. Jei kandidatūrų nebuvo pasiūlyta, Vyriausioji rinkimų komisija gali nustatyti mažesnę savivaldybės rinkimų komisijos narių skaičių arba vietoj jų gali papildomai skirti komisijos nariais asmenis, pasiūlytus Lietuvos Respublikos teisingumo ministro, Lietuvos teisininkų draugijos arba savivaldybės administracijos direktoriaus.

5. Visais atvejais ne mažiau kaip trys komisijos nariai turi būti asmenys, paskirti į savivaldybių rinkimų komisijas iš Lietuvos Respublikos teisingumo ministro, Lietuvos teisininkų draugijos ir savivaldybės administracijos direktoriaus pasiūlytųjų. Jeigu šių asmenų yra mažiau, komisija padidinama iš Lietuvos Respublikos teisingumo ministro, Lietuvos teisininkų draugijos arba savivaldybės administracijos direktoriaus pasiūlytųjų kandidatūrų.

6. Jeigu tą pačią dieną kartu vyksta arba rinkimai į Europos Parlamentą, arba Seimo, arba Respublikos Prezidento, arba savivaldybės tarybos rinkimai, arba referendumas, apylinkių rinkimų ar referendumo komisijos sudaromos tos pačios. Vyriausioji rinkimų komisija nusprendžia, kokia komisija bus sudaroma atskiroje rinkimų, referendumo teritorijoje (savivaldybėje ar rinkimų apygardoje), ir sudaro vieną – savivaldybės, apygardos rinkimų arba referendumo – komisiją bei nustato jos funkcijas organizuojant ir vykdant kitus rinkimus ar referendumą.

7. Savivaldybės rinkimų komisijos pirmininką skiria Vyriausioji rinkimų komisija. Savivaldybės rinkimų komisijos pirmininku skiriamas asmuo, turintis darbo patirties Vyriausiosios

rinkimų komisijos arba savivaldybės rinkimų komisijos ar apygardos rinkimų komisijos pirmininku ar nariu arba darbo patirties apylinkės rinkimų komisijos pirmininku.

8. Savivaldybės rinkimų komisija savo pirmajame posėdyje išsirenka komisijos pirmininko pavaduotoją ir sekretorių.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-184](#), 2009-03-10, Žin., 2009, Nr. 32-1239 (2009-03-24)

### **15 straipsnis. Savivaldybių rinkimų komisijų įgaliojimai**

Savivaldybės rinkimų komisija:

- 1) Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka praneša savivaldybės teritorijoje gyvenantiems rinkėjams apie rinkimų apylinkių ribas, būstines, darbo laiką ir balsavimo patalpas;
- 2) prižiūri, kaip savivaldybės teritorijoje vykdomas šis Įstatymas;
- 3) sudaro apylinkių rinkimų komisijas;
- 4) paskirsto rinkimams skirtas lėšas apylinkių rinkimų komisijoms, kontroliuoja šių lėšų naudojimą ir už rinkimams sunaudotas lėšas atsiskaito Vyriausiajai rinkimų komisijai;
- 5) registruoja rinkimų stebėtojus ir išduoda jiems pažymėjimus;
- 6) sudaro savivaldybės teritorijoje esančių sveikatos priežiūros (išskyrus ambulatorines), socialinės rūpybos ir globos įstaigų, karinių vienetų, areštinių, tardymo izoliatorių (sulaikymo namų) ir bausmių vykdymo įstaigų, kuriose veiks specialūs pašto skyriai, sąrašą ir kartu su šių įstaigų vadovais bei pašto vadovu pasirūpina, kad jose būtų organizuotas balsavimas paštu ir tose įstaigose esantiems rinkėjams būtų sudarytos sąlygos balsuoti paštu;
- 7) surašo savivaldybės balsų skaičiavimo protokolą, nustato rinkimų rezultatus ir perduoda juos tvirtinti Vyriausiajai rinkimų komisijai;
- 8) svarsto skundus dėl apylinkių rinkimų komisijų sprendimų bei veiksmų ir priima sprendimus;
- 9) Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka rinkimų agitacijos laikotarpiu renka, aprašo ir saugo duomenis apie viešai skleidžiamą politinę reklamą savivaldybės teritorijoje ir teikia šiuos duomenis Vyriausiajai rinkimų komisijai;
- 10) vykdo kitus šio Įstatymo nustatytus įgaliojimus.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, Žin., 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

### **16 straipsnis. Apylinkių rinkimų komisijų sudarymas**

1. Ne vėliau kaip likus 65 dienoms iki rinkimų savivaldybės rinkimų komisija nustato kiekvienos rinkimų apylinkės komisijos narių skaičių, kuris turi būti kartotinis partijų, turinčių teisę siūlyti kandidatūras, skaičiui. Apylinkės rinkimų komisiją turi sudaryti mažiausiai 5 nariai. Jeigu partijos nepasiūlė pakankamai kandidatūrų arba komisijoje liko laisva vieta ir partija nesiūlo kandidatūros, trūkstamas kandidatūras savivaldybės rinkimų komisijos prašymu siūlo savivaldybės, kurios teritorijoje yra rinkimų apylinkė, administracijos direktorius.

2. Po vienodą skaičių kandidatūrų į apylinkių rinkimų komisijas turi teisę siūlyti:

1) partija ar jų koalicija, per paskutinius Seimo rinkimus gavusi Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje. Jeigu partija Seimo narių mandatų gavo būdama koalicijoje, kandidatūras ji gali siūlyti kartu su koalicijoje dalyvavusiomis partijomis;

2) partija ar jų koalicija, per paskutinius savivaldybės tarybos rinkimus gavusi savivaldybės tarybos narių mandatų. Jeigu partija savivaldybės tarybos narių mandatų gavo būdama koalicijoje, kandidatūras ji gali siūlyti kartu su koalicijoje dalyvavusiomis partijomis.

3. Jeigu partija kandidatūras į apylinkės rinkimų komisijas gali siūlyti ir pagal Seimo, ir pagal savivaldybės tarybos rinkimų rezultatus, tai ji kandidatūras siūlo tik pagal vieną iš šių rinkimų rezultatus pasirinktinai. Jeigu viena iš partijų, dalyvavusių rinkimų koalicijoje, kandidatūrų nepasiūlo arba atsisako jas siūlyti, arba pasirenka siūlyti pagal kitų, negu buvo sudaryta koalicija, rinkimų rezultatus, kitos šioje koalicijoje dalyvavusios partijos kandidatūras turi teisę siūlyti jai nedalyvaujant.

4. Kandidatūrų į apylinkių rinkimų komisijas sąrašą savivaldybės rinkimų komisijai partijos pateikia ne vėliau kaip likus 48 dienoms iki rinkimų.

5. Apylinkių rinkimų komisijas rinkimų laikotarpiui sudaro savivaldybės rinkimų komisijos ne vėliau kaip likus 45 dienoms iki rinkimų. Jeigu partijos siūloma kandidatūra atitinka šio Įstatymo reikalavimus, savivaldybės rinkimų komisija negali jos atmesti.

6. Jeigu kandidatūrų nebuvo pasiūlyta arba pasiūlytosios neatitinka šio Įstatymo reikalavimų, arba jos buvo pasiūlytos po nustatyto termino, savivaldybės rinkimų komisija gali sumažinti anksčiau nustatytą rinkimų apylinkės komisijos narių skaičių arba kreiptis į savivaldybės administracijos direktorių, kad šis pasiūlytų trūkstamas kandidatūras. Savivaldybės administracijos direktoriaus siūlomi asmenys negali būti partijų nariai ar jais tapti iki rinkimų komisijos nario įgaliojimų pabaigos. Jeigu ne mažiau kaip 3 savivaldybės rinkimų komisijos nariai posėdyje skiriant apylinkės rinkimų komisijos narį prieštarauja savivaldybės administracijos direktoriaus siūlomo asmens paskyrimui apylinkės rinkimų komisijos nariu, šis asmuo negali būti skiriamas komisijos nariu.

7. Apylinkių rinkimų komisijų pirmininkus skiria savivaldybės rinkimų komisijos. Apylinkės rinkimų komisijos pirmininku skiriamas asmuo, turintis darbo patirties rinkimų komisijos pirmininku ar nariu, arba asmuo, turintis aukštąjį universitetinį ar jam prilygintą išsilavinimą arba aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą.

8. Apylinkės rinkimų komisija pirmajame posėdyje išsirenka komisijos pirmininko pavaduotoją ir sekretorių.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-184](#), 2009-03-10, *Žin.*, 2009, Nr. 32-1239 (2009-03-24)

### **17 straipsnis. Apylinkės rinkimų komisijos įgaliojimai**

Apylinkės rinkimų komisija:

1) iš savivaldybės rinkimų komisijos gauna apylinkės rinkėjų sąrašus, sudaro sąlygas su jais susipažinti rinkėjams, atstovams rinkimams, rinkėjams, kurie turi teisę balsuoti paštu namuose, praneša, kad jie šią teisę turi, sudaro rinkėjų, kurie balsuos paštu namuose, sąrašą, praneša savivaldybės rinkimų komisijai apie apylinkės rinkėjų sąraše aptiktus netikslumus, asmenis atsisakiusius deklaruoti, nedeklaravusius, ar jie atitinka šio Įstatymo 3 straipsnio reikalavimus;

2) nagrinėja skundus dėl apylinkės rinkėjų sąraše padarytų klaidų;

3) Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka prižiūri, kaip rinkimų apylinkės teritorijoje vyksta balsavimas paštu, kad būtų sudarytos sąlygos balsuoti visose rinkimų apylinkės teritorijoje esančiose sveikatos priežiūros (išskyrus ambulatorines), socialinės rūpybos ir globos įstaigose, kariniuose vienetuose, areštinėse, tardymo izoliatoriuose (sulaikymo namuose) ir bausmių vykdymo įstaigose, taip pat organizuoja rinkėjų balsavimą namuose ir balsavimą iš anksto;

4) kartu su savivaldybės tarybos atstovu pasirūpina, kad pagal šio Įstatymo reikalavimus laiku būtų parengtos balsavimo patalpos, slapto balsavimo kabinos ir balsadėžės;

5) rinkimų dieną organizuoja balsavimą rinkimų apylinkėje;

6) suskaičiuoja balsus, surašo apylinkės balsų skaičiavimo protokolą;

7) svarsto savo apylinkės rinkėjų ir stebėtojų skundus dėl rinkimų rengimo, balsavimo organizavimo, balsų skaičiavimo, balsų skaičiavimo protokolo surašymo ir priima sprendimus;

8) vykdo kitus šio Įstatymo numatytus įgaliojimus.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

Nr. [XI-184](#), 2009-03-10, *Žin.*, 2009, Nr. 32-1239 (2009-03-24)

### **18 straipsnis. Rinkimų komisijų narių rašytiniai pasižadėjimai**

1. Rinkimų komisijos narys, pirmininkas pareigas rinkimų komisijoje pradeda eiti davęs rašytinį pasižadėjimą.

2. Savivaldybių ir apylinkių rinkimų komisijų narių, pirmininkų rašytinio pasižadėjimo davimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija. Duodantis rašytinį pasižadėjimą asmuo turi teisę pasirinkti vieną iš šioje straipsnio dalyje nustatytų rašytinio pasižadėjimo tekstų ir pagal jį duoti rašytinį pasižadėjimą. Nustatomi šie rinkimų komisijos nario, pirmininko rašytinio pasižadėjimo tekstai:

1) „Aš, (vardas, pavardė), pasižadu būti ištikimas Lietuvos Respublikai, laikytis jos Konstitucijos ir įstatymų, sąžiningai ir garbingai atlikti savo pareigas rinkimų komisijoje ir susilaikyti nuo poelgių, pažeidžiančių įstatymus ir žmogaus teises.

Tepadeda man Dievas.“;

2) „Aš, (vardas, pavardė), pasižadu būti ištikimas Lietuvos Respublikai, laikytis jos Konstitucijos ir įstatymų, sąžiningai ir garbingai atlikti savo pareigas rinkimų komisijoje ir susilaikyti nuo poelgių, pažeidžiančių įstatymus ir žmogaus teises.“

3. Davęs rašytinį pasižadėjimą asmuo po rašytinio pasižadėjimo tekstu pasirašo. Rašytinio pasižadėjimo tekstas negali būti keičiamas. Rašytinis pasižadėjimas galioja visą paskyrimo dirbti rinkimų komisijoje laiką.

4. Rinkimų komisijos narių, pirmininkų rašytinius pasižadėjimus saugo juos paskyrusios rinkimų komisijos.

5. Rinkimų komisija, skirdama rinkimų komisijos narį, nustato laiką, kada jis privalo duoti rašytinį pasižadėjimą. Asmuo, nedavęs rašytinio pasižadėjimo per 15 dienų nuo paskyrimo, negali pradėti eiti pareigų rinkimų komisijoje ir sprendimas dėl jo skyrimo turi būti panaikintas. Jį paskyrusi komisija dėl to priima sprendimą.

### **19 straipsnis. Rinkimų komisijų darbo organizavimas**

1. Rinkimų komisijos posėdžiai yra teisėti, kai juose dalyvauja ne mažiau kaip 3/5 komisijos narių. Komisijos sprendimai priimami atviru balsavimu posėdyje dalyvaujančių komisijos narių balsų dauguma. Jei balsai pasidalija po lygiai, lemia komisijos pirmininko balsas. Komisijos nariai, nesutinkantys su sprendimu, turi teisę raštu pareikšti atskirąją nuomonę; ši pridedama prie protokolo ir yra neatskiriama jo dalis.

2. Pasibaigus rinkimams, savivaldybių ir apylinkių rinkimų komisijų narių, pirmininkų įgaliojimai nutraukiami. Sprendimą nutraukti įgaliojimus priima rinkimų komisija, paskyrusi komisijos narius, kai ši komisija, jos pirmininkas yra atlikę visus pagal įstatymus jiems pavestus darbus.

3. Rinkimų komisijos nariui ar pirmininkui, davusiam rašytinį pasižadėjimą, draudžiama bet kokia rinkimų agitacija ar kiti bandymai paveikti rinkėjų valią. Rinkimų komisijos narys ar pirmininkas, pažeidęs šį reikalavimą, rinkimų komisijos nario rašytinį pasižadėjimą, turi būti atleistas iš rinkimų komisijos ir atsako įstatymų nustatyta tvarka.

### **20 straipsnis. Skundai dėl rinkimų komisijų sprendimų, priimtų iki balsavimo pabaigos**

1. Partija, iškėlus kandidatus, kandidatas, atstovas rinkimams, rinkimų stebėtojas rinkimų komisijos sprendimą, priimtą iki balsavimo pabaigos rinkimuose, ar kitą jos veiką gali apskųsti:

1) apylinkės rinkimų komisijos – savivaldybės rinkimų komisijai;

2) savivaldybės rinkimų komisijos – Vyriausiajai rinkimų komisijai;

3) Vyriausiosios rinkimų komisijos – Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui.

2. Rinkėjas, atstovas rinkimams ar visuomeninės organizacijos atstovas, nesutikdamas su apylinkės rinkimų komisijos sprendimu, priimtu pagal jo skundą dėl rinkėjų sąraše padarytų klaidų, dėl kurių rinkėjas negali įgyvendinti savo teisės rinkti (neteisingai įrašytas į sąrašą arba išbrauktas iš sąrašo, taip pat kai sąraše netiksliai nurodyti duomenys apie rinkėją), gali apylinkės rinkimų komisijos sprendimą apskųsti atitinkamos apygardos administraciniam teismui.

3. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai ar kita jos veikla per 5 dienas po sprendimo priėmimo, bet ne vėliau kaip iki balsavimo pabaigos rinkimuose gali būti apskųsti Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui. Skundas turi būti išnagrinėtas ne vėliau kaip per 48 valandas nuo jo padavimo. Į šį terminą įskaitomos ir ne darbo dienos. Teismo sprendimas įsiteisėja nuo paskelbimo.

4. Skundai, paduoti nesilaikant šiame straipsnyje nustatytos tvarkos, nenagrinėjami ir persiunčiami tai rinkimų komisijai, kuri privalo juos nagrinėti. Apylinkės rinkimų komisija, savivaldybės rinkimų komisija negali persiųsti Vyriausiajai rinkimų komisijai nagrinėti joms pačioms priklausančių nagrinėti ir neišnagrinėtų skundų.

### **21 straipsnis. Parama rinkimų komisijoms**

1. Valstybės ir savivaldybių institucijos, įmonės, įstaigos, jų pareigūnai privalo padėti rinkimų komisijoms vykdyti įgaliojimus ir teikti joms reikalingus duomenis.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijos, įmonės, įstaigos, jų pareigūnai ne vėliau kaip per 3 dienas privalo apsvastyti rinkimų komisijų pateiktus prašymus ir duoti rinkimų komisijoms motyvuotus atsakymus.

3. Pagalbiniais darbams rinkimų komisijos gali samdyti reikiamą skaičių personalo. Apmokėjimo samdomam personalui už darbą tvarką ir atlyginimo dydžius Vyriausiosios rinkimų komisijos teikimu tvirtina Vyriausybė.

4. Valstybės ir savivaldybių institucijos bei įstaigos, jų pareigūnai ir tarnautojai, įmonės, jų darbuotojai privalo suteikti rinkimų komisijoms tinkamas patalpas bei įrengimus rinkimams organizuoti ir vykdyti.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

## **22 straipsnis. Savivaldybių ir apylinkių rinkimų komisijų darbo apmokėjimas**

1. Savivaldybių ir apylinkių rinkimų komisijų pirmininkai, jų pavaduotojai, komisijų sekretoriai ir nariai už darbą rinkimų komisijose gauna atlyginimą pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos pateiktus ir Vyriausybės patvirtintus tarifus.

2. Savivaldybių ir apylinkių rinkimų komisijų pirmininkų, jų pavaduotojų ir narių skatinimo tvarką Vyriausiosios rinkimų komisijos teikimu tvirtina Vyriausybė.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

## **23 straipsnis. Savivaldybių ir apylinkių rinkimų komisijų sudėties keitimas**

1. Savivaldybės rinkimų komisijos, apylinkės rinkimų komisijos pirmininką ar narį iš pareigų komisijoje gali atleisti jį į šias pareigas paskyrusi savivaldybės rinkimų komisija arba Vyriausioji rinkimų komisija.

2. Vyriausioji rinkimų komisija, savivaldybės rinkimų komisija gali svarstyti tik motyvuotą partijos ar koalicijos siūlymą atšaukti jos pačios pasiūlytą rinkimų komisijos narį.

3. Prireikus naujas savivaldybės, apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas ar narys gali būti skiriamas šio Įstatymo nustatyta tvarka ir praėjus 14 straipsnio 1 dalyje ir 16 straipsnio 5 dalyje nustatytiems terminams.

# **KETVIRTASIS SKIRSNIS RINKĖJŲ SĄRAŠAI IR RINKĖJŲ PAŽYMĖJIMAI**

## **24 straipsnis. Rinkėjų sąrašai**

1. Rinkimams į Europos Parlamentą organizuoti ir vykdyti sudaromi šie rinkėjų sąrašai:

- 1) Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašas;
- 2) savivaldybių rinkėjų sąrašai;
- 3) rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašai.

2. Rinkėjų sąrašai sudaromi du kartus – išankstiniai ir galutiniai. Šie sąrašai gali būti naudojami tik rinkimams organizuoti ir vykdyti.

3. Rinkėjų sąrašų sudarymo tvarka turi būti tokia, kad kiekvienas rinkimų teisę turintis asmuo būtų įrašytas į rinkėjų sąrašus. Niekas negali būti įrašytas į rinkėjų sąrašą kelis kartus.

4. Neteko galios nuo 2008 m. gegužės 24 d.

5. Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašas ir savivaldybių rinkėjų sąrašai, kuriuos sudaro ir tvarko gyventojų registro tvarkytojas ar kita kompetentinga institucija Vyriausiosios rinkimų komisijos pavedimu, sudaromi elektroninėje informacijos laikmenoje. Rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašai yra elektroninėje informacijos laikmenoje ir spausdinami kaip išankstinis rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašas, kurio vienas variantas naudojamas rinkėjo pažymėjimams įteikti, kitas – rinkėjams susipažinti. Atspausdintas rinkimų apylinkės galutinis rinkėjų sąrašas naudojamas balsuoti rinkimų dieną. Kartu su rinkimų apylinkės galutiniu rinkėjų sąrašu spausdinami jo priedai, kuriuose nurodomi šiame rinkėjų sąrašė padaryti pakeitimai. Rinkėjų sąrašų sudarymo tvarką, formą, sudarymo būdą ir jų naudojimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija. Sudarant rinkėjų sąrašus, naudojami šie asmens duomenys:

1) Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašas: vardas, pavardė, asmens kodas, gimimo data, kilmės valstybė narė, Lietuvos Respublikos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietybę patvirtinančio asmens dokumento numeris, dokumento, patvirtinančio kitos Europos Sąjungos valstybės narės piliečio pragyventą Lietuvos Respublikoje laiką, duomenys, valstybės narės vietovė ar rinkimų apygarda, kurios rinkėjų sąrašas jis buvo įrašytas paskutinį kartą (kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis duomenis apie valstybės narės vietovę ar rinkimų apygardą, kurios rinkėjų sąrašas jis buvo įrašytas paskutinį kartą, nurodo Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka), deklaruotos gyvenamosios vietos adresas ir šio adreso įrašymo į Lietuvos Respublikos gyventojų registrą pagrindas ir data;

2) savivaldybių rinkėjų sąrašas: vardas, pavardė, asmens kodas, gimimo data, deklaruotos gyvenamosios vietos adresas ir šio adreso įrašymo į Lietuvos Respublikos gyventojų registrą pagrindas, kilmės valstybė narė;

3) rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašas: vardas, pavardė ir gyvenamosios vietos adresas. Rinkėjų, kurie yra pareiškę nesutinką, kad jų gyvenamosios vietos adresas būtų skelbiamas rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašas, šis adresas nurodomas spausdinto rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašo priede ir rinkėjo pažymėjime.

6. Kiekvienas rinkėjas turi teisę nesutikti, kad jo gyvenamosios vietos adresas būtų viešai skelbiamas atspausdintame rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašas. Vyriausioji rinkimų komisija kartu su gyventojų registro tvarkytoju sudaro sąlygas rinkėjui įgyvendinti savo teisę nesutikti, kad jo gyvenamosios vietos adresas būtų skelbiamas atspausdintame rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašas.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

Nr. [XI-2269](#), 2012-10-02, *Žin.*, 2012, Nr. 119-5978 (2012-10-13)

## **25 straipsnis. Piliečių įrašymo į Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą bendroji tvarka**

1. Į Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą pagal pilietybę patvirtinančio dokumento (paso arba asmens tapatybės kortelės) išdavimo duomenis ir Lietuvos Respublikos gyventojų registrą įrašomi visi rinkimų teisę turintys Lietuvos Respublikos piliečiai ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, nurodyti šio Įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, išduodančios Lietuvos Respublikos pilietybę patvirtinančius dokumentus, tvarkančios asmenų gyvenamosios vietos deklaravimo duomenis, registruojančios piliečių mirtį ir pilietybės netekimą, taip pat yra atsakingos, kad Lietuvos Respublikos gyventojų registras būtų laiku ir tinkamai keičiamas ir tikslinamas. Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų registro duomenis sudaryti sąrašai yra išankstiniai.

2. Rinkėjų sąrašų sudarymą, tikslinimą ir tvarkymą organizuoja Vyriausioji rinkimų komisija, remdamasi valstybės institucijų ir savivaldybių bei apylinkių rinkimų komisijų teikiama informacija.

3. Iš Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašo turi būti išbraukiama:

1) miręs Lietuvos Respublikos pilietis ar kitas nuolat gyvenęs Lietuvoje Europos Sąjungos valstybės narės pilietis;

2) asmuo, netekęs Lietuvos Respublikos pilietybės ir neturintis kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietybės;

3) nuolat gyvenantis Lietuvoje asmuo, netekęs Europos Sąjungos valstybės narės pilietybės;

4) Lietuvos Respublikos pilietis, patvirtinęs, kad balsavimo teise šiuose Europos Parlamento rinkimuose naudosis (ar pasinaudojo) rinkdamas Europos Parlamentą nuo kitos Europos Sąjungos valstybės narės, arba Lietuvos Respublikos pilietis, dėl kurio yra pagrindas tvirtinti (gautas pranešimas apie jo įrašymą į kitos Europos Sąjungos valstybės narės rinkėjų ar kandidatų sąrašą, nuolat gyvena kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ir panašiai), kad jis balsavimo teise šiuose Europos Parlamento rinkimuose naudosis (ar pasinaudojo) rinkdamas Europos Parlamentą nuo kitos Europos Sąjungos valstybės narės, ir kuris atsisako patvirtinti ar nepatvirtino, kad balsavimo teise naudosis rinkdamas Europos Parlamentą tik nuo Lietuvos Respublikos;

5) nuolat gyvenantis Lietuvoje Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, atsisakęs deklaruoti ar nedeklaravęs, kad balsavimo teise šiuose Europos Parlamento rinkimuose naudosis

rinkdamas Europos Parlamentą tik nuo Lietuvos Respublikos ar kad jo kilmės valstybėje narėje iš jo neatimta balsavimo teisė;

6) asmuo, kuriam įsigaliojo teismo sprendimas pripažinti jį neveiksniu.

4. Duomenų apie šio straipsnio 3 dalies 4 ir 5 punktuose nurodytų reikalavimų įgyvendinimą pateikimo tvarką ir formą nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

5. Likus ne daugiau kaip 7 dienoms iki rinkimų, išankstiniai rinkėjų sąrašai su juose padarytais ir Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka pripažintais pakeitimais patvirtinami kaip galutiniai rinkėjų sąrašai. Galutiniai rinkėjų sąrašai gali būti keičiami (dėl rinkėjo mirties, dėl balsavimo užsienyje, dėl dvigubo balsavimo išvengimo priemonių, pasikeitus rinkėjų adresui po sąrašo sudarymo ir kita) tik Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka per instituciją, įgaliotą tvarkyti rinkėjų sąrašus. Galutinio rinkėjų sąrašo pakeitimas padaromas gavus Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko ar jo įgalioto komisijos nario (narių) sutikimą dėl sąrašo pakeitimo. Apie galutinio rinkėjų sąrašo pakeitimų skaičių nedelsiant pranešama Vyriausiosios rinkimų komisijos nariams.

6. Kad būtų išvengta dvigubo balsavimo, Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija palaiko ryšius su kitų Europos Sąjungos valstybių narių institucijomis, rengiančiomis rinkimus į Europos Parlamentą, ir praneša joms apie jų valstybių piliečių įrašymą ar išbraukimą iš Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašo ir apie Lietuvos Respublikos piliečių, kurie balsuos kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, išbraukimą iš Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašo.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

## **26 straipsnis. Savivaldybių rinkėjų, užsienyje gyvenančių rinkėjų sąrašai**

1. Savivaldybės rinkėjų sąrašą elektroninėje informacijos laikmenoje pagal Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą ir jame nurodytą rinkėjo gyvenamąją vietą sudaro Vyriausioji rinkimų komisija ir ne vėliau kaip likus 39 dienoms iki rinkimų perduoda savivaldybės rinkimų komisijai.

2. Pagal Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą ir Lietuvos Respublikos diplomatinėjų atstovybių ir konsulinių įstaigų pranešimus sudaromi užsienyje gyvenančių Lietuvos Respublikos piliečių sąrašai. Iš į šiuos sąrašus įrašytų asmenų yra reikalaujama patvirtinti, kad šiuose rinkimuose Europos Parlamentą jie rinks tik nuo Lietuvos Respublikos. Šio patvirtinimo nereikalaujama iš rinkėjų, balsuojančių ne Europos Sąjungos valstybėje narėje. Užsienyje gyvenančių Lietuvos Respublikos piliečių sąrašus tikslina Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos.

3. Be šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų sąrašų, sudaromas Lietuvos Respublikos piliečių, kurių gyvenamoji vieta nėra žinoma, sąrašas.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

## **27 straipsnis. Rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašai**

Rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą pagal savivaldybės rinkėjų sąrašą ir jame nurodytą rinkėjo gyvenamąją vietą sudaro savivaldybės rinkimų komisija ir ne vėliau kaip likus 26 dienoms iki rinkimų spausdintą perduoda apylinkės rinkimų komisijai. Pagal Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą ir paskutinį žinomą piliečio gyvenamosios vietos adresą ar adresą, nurodytą vėliausių rinkimų ar referendumo Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašė, sudaromi Lietuvos Respublikos piliečių, kurie nedeklaravo savo gyvenamosios vietos, sąrašai. Rinkėjai – laivų įgulų nariai ir keleiviai, kurie balsavimo paštu laikotarpiu ir rinkimų dieną negali sugrįžti į Lietuvą, Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka įrašomi į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje yra laivo registravimo uosto administracija, rinkėjų sąrašą.

## **28 straipsnis. Rinkėjų sąrašų paskelbimas ir susipažinimas su rinkėjų sąrašais**

1. Likus ne mažiau kaip 25 dienoms iki rinkimų, apylinkės rinkimų komisija, diplomatinė atstovybė sudaro sąlygas rinkėjams susipažinti su rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašu. Rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašo priedo duomenys teikiami rinkėjams tik apie juos pačius. Draudžiama daryti rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašų kopijas ar kitu būdu dauginti ar skleisti šiuos sąrašus. Prie įėjimo į rinkimų komisijos patalpas turi būti nurodytas komisijos narių budėjimo laikas, taip pat paskelbti telefonai, kuriais rinkėjai gali pasitikslinti, ar jie yra įrašyti į rinkėjų sąrašą. Pasibaigus

šiam Įstatyme nustatytam laikotarpiui įteikti rinkėjo pažymėjimus, apylinkės rinkimų komisijos budėjimo laikas, jos telefonai turi būti paskelbti ir daugiabučių namų laiptinėse. Prie įėjimo į apylinkės rinkimų komisijos patalpas, taip pat diplomatinėje atstovybėje turi būti nurodytas laikas ir vieta rinkėjų teisei susipažinti su rinkėjų sąrašu įgyvendinti.

2. Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašas ir savivaldybių rinkėjų sąrašai viešai neskelbiami, tačiau rinkėjui duomenys apie jo įrašymą į rinkėjų sąrašus gali būti teikiami ir telefonu.

### **29 straipsnis. Rinkėjo pažymėjimas**

1. Rinkėjo pažymėjimas yra rinkimų komisijos išduotas dokumentas, kuriame nurodoma, kurios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašas yra įrašytas rinkėjas. Rinkimų komisijos pirmininko pasirašyti rinkėjo pažymėjimai įteikiami Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka. Savo rinkėjo pažymėjimą gali išsispausdinti ir pats rinkėjas ar jo prašymu kitas asmuo pagal Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašo duomenis, gautus elektroninėmis ryšio priemonėmis Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka. Šiuo atveju rinkėjo pažymėjimą pasirašo pats rinkėjas, išskyrus atvejus, kai dėl fizinių trūkumų ar neįgalumo rinkėjas pats pasirašyti negali ir rinkėjo pažymėjimą pasirašo kitas rinkėjo pasirinktas asmuo, nurodydamas savo vardą, pavardę ir asmens kodą. Be rinkėjo pažymėjimo (dublikato) balsuoti, išskyrus balsavimą laivuose, negalima.

2. Rinkėjo pažymėjime nurodoma:

- 1) rinkėjo vardas ir pavardė;
- 2) rinkėjo gimimo data (metai, mėnuo, diena);
- 3) rinkėjo gyvenamosios vietos adresas;
- 4) savivaldybė, kurioje balsuoja rinkėjas;
- 5) apylinkės, į kurios rinkėjų sąrašą rinkėjas įrašytas, pavadinimas, numeris ir balsavimo būstinės adresas;
- 6) rinkėjo pažymėjimo numeris rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašas;
- 7) kita rinkėjui svarbi informacija.

3. Rinkėjo pažymėjime gali būti nurodoma, kad šiam rinkėjui būtina deklaruoti, kad jis atitinka šio Įstatymo 3 straipsnyje nustatytus reikalavimus.

4. Jeigu rinkėjas prašo išduoti rinkėjo pažymėjimo dublikatą vietoj prarasto ar negauto rinkėjo pažymėjimo, dublikatas rinkėjui turi būti išduodamas nedelsiant, kai tik nustatomi rinkėjo duomenys, kurie turi būti įrašomi į pažymėjimą.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

Nr. [XI-184](#), 2009-03-10, *Žin.*, 2009, Nr. 32-1239 (2009-03-24)

### **30 straipsnis. Rinkėjo pažymėjimų įteikimas**

1. Rinkėjo pažymėjimų įteikimą rinkėjams organizuoja Vyriausioji rinkimų komisija. Vyriausioji rinkimų komisija viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka neskelbiamų derybų būdu perka paslaugų teikėjo, kuriam bus suteikti įgaliojimai įteikti rinkėjo pažymėjimus, paslaugas. Jeigu viešosios paslaugos pirkimas neįvyksta ar nutraukiamas, ar sustabdomas arba sudaryta sutartis dėl viešųjų paslaugų teikimo nutraukiama dėl netinkamo vykdymo, arba atsiranda kitų nenumatytų aplinkybių, Vyriausioji rinkimų komisija įgalioja savivaldybės ir apylinkių rinkimų komisijas įteikti rinkėjo pažymėjimus.

2. Rinkėjo pažymėjimų įteikimo rinkėjams, esantiems sveikatos priežiūros (išskyrus ambulatorines), socialinės rūpybos ir globos įstaigose, kariniuose vienetuose, areštinėse, tardymo izoliatoriuose (sulaikymo namuose), atliekantiems bausmę bausmių vykdymo įstaigose, išvykusiems į užsienio valstybes, tvarka nustatyta šio Įstatymo 66, 69, 70 ir 71 straipsniuose.

3. Kitos Europos Sąjungos valstybės narės piliečiui rinkėjo pažymėjimas įteikiamas tik po to, kai jis raštu patvirtina (deklaruoja), kad jis savo kilmės valstybėje narėje turi balsavimo teisę ir kad balsavimo teise šiuose Europos Parlamento rinkimuose naudosis rinkdamas Europos Parlamentą tik nuo Lietuvos Respublikos.

4. Rinkėjo pažymėjimas įteikiamas arba rinkėjui asmeniškai, arba kitam kartu su rinkėju gyvenančiam asmeniui, kuris įsipareigoja perduoti jam rinkėjo pažymėjimą. Rinkėjo pažymėjimų įteikimas rinkėjams turi būti baigtas ne vėliau kaip likus 20 dienų iki rinkimų. Jeigu tuo pačiu laikotarpiu yra paskelbti arba Seimo rinkimai, arba Respublikos Prezidento rinkimai, arba

savivaldybių tarybų rinkimai, arba referendumas, arba rengiamas pakartotinis balsavimas, rinkėjo pažymėjimas įteikiamas vienas.

5. Rinkėjas, kuris laiku negavo rinkėjo pažymėjimo arba kuriam buvo išduotas rinkėjo pažymėjimas su netikslumais, privalo nedelsdamas apie tai pranešti apylinkės rinkimų komisijai, kurios aptarnaujamoje teritorijoje gyvena, ir šiai rinkimų komisijai pateikti savo pasą arba kitą asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą. Jeigu rinkėjas yra įrašytas į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą, apylinkės rinkimų komisija turi rinkėjui išrašyti naują rinkėjo pažymėjimą ir nedelsdama jį išduoti. Jeigu rinkėjas neįrašytas į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą, bet rinkėjo gyvenamosios vietos adresas pagal gyventojų registro duomenis yra priskirtas šios rinkimų apylinkės teritorijai arba rinkėjas pateikia kitus įrodymus, kad jis gyvena šios rinkimų apylinkės teritorijoje, apylinkės rinkimų komisija pateikia rinkėjui užpildyti Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos prašymą įrašyti rinkėją į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą (arba šį prašymą užpildo apylinkės rinkimų komisijos narys) ir apie tai nedelsdama praneša savivaldybės rinkimų komisijai, kuri turi pasirūpinti, kad pagal šį prašymą rinkėjas būtų įrašytas į tos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą. Rinkėjo pažymėjimas išrašomas ir įteikiamas rinkėjui po to, kai yra patikslinti rinkėjų sąrašai.

6. Savivaldybės rinkimų komisija Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka gali išrašyti rinkėjo pažymėjimą kitos savivaldybės rinkimų apylinkės rinkėjų sąraše įrašytam rinkėjui, jeigu jis negali parvykti į nuolatinę gyvenamąją vietą pasiimti ar kitaip gauti rinkėjo pažymėjimo. Rinkėjas to turi prašyti raštu.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

Nr. [XI-184](#), 2009-03-10, *Žin.*, 2009, Nr. 32-1239 (2009-03-24)

### **31 straipsnis. Rinkėjų sąrašų patikslinimas iki galutinių sąrašų sudarymo**

1. Išankstiniai rinkėjų sąrašai tikslinami perkeliant rinkėją iš vieno apylinkės, savivaldybės rinkėjų sąrašo į kitą, išbraukiant ar įrašant rinkėją į Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą.

2. Rinkėjas perkeliamas iš vieno rinkėjų sąrašo į kitą, jeigu paaiškėja, kad išankstiniame sąraše jo gyvenamosios vietos adresas buvo klaidingai nurodytas arba pasikeitė po sąrašo sudarymo.

3. Rinkėjo perkėlimą iš vienos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašo į kitos toje pačioje savivaldybėje esančios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą tvarko savivaldybės rinkimų komisija ir apie šiuos rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašų pakeitimus praneša Vyriausiajai rinkimų komisijai. Rinkėjo perkėlimą iš vienos savivaldybės rinkėjų sąrašo į kitos savivaldybės rinkėjų sąrašą rinkimų komisijos teikimu tvarko Vyriausioji rinkimų komisija arba jos tam įgaliota kompetentinga institucija ir apie šiuos rinkėjų sąrašų pakeitimus praneša savivaldybių komisijoms. Rinkėją įrašyti į Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą arba iš jo išbraukti gali tik Vyriausioji rinkimų komisija šio Įstatymo 25 straipsnio nustatytais atvejais, o šio Įstatymo 25 straipsnio 3 ir 5 dalyse nurodytais atvejais – ir savivaldybių rinkimų komisijos.

### **32 straipsnis. Užsienyje esančių Lietuvos Respublikos piliečių įrašymas į rinkėjų sąrašus**

1. Užsienyje esantys Lietuvos Respublikos piliečiai įrašomi į Vilniaus miesto savivaldybės rinkėjų sąrašą.

2. Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybė ir konsulinė įstaiga, likus ne mažiau kaip 15 dienų iki rinkimų, perduoda Vyriausiajai rinkimų komisijai diplomatinėje atstovybėje ir konsulinėje įstaigoje sudarytą rinkėjų sąrašą ir duomenis apie jo patikslinimą. Į šį sąrašą gali būti įrašomi rinkėjai, kurie balsavimo paštu laikotarpiu ir rinkimų dieną negali sugrįžti į Lietuvą ir balsuoja diplomatinėje atstovybėje ar konsulinėje įstaigoje.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

### **33 straipsnis. Rinkėjų, esančių kariniuose vienetuose, laivuose, areštinėse, tardymo izoliatoriuose (sulaikymo namuose) ir bausmių vykdymo įstaigose, įrašymas į rinkėjų sąrašus**

1. Rinkėjai, atliekantys privalomąją karo tarnybą, įrašomi į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje jie nuolat gyveno iki pašaukimo atlikti privalomąją karo tarnybą, rinkėjų sąrašą.

2. Rinkėjai, atliekantys tikrąją karo tarnybą, valstybės tarnybą ar dirbantys pagal darbo sutartis tarptautinėse karinėse operacijose užsienyje, įrašomi į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje jie deklaravo gyvenamąją vietą, rinkėjų sąrašus.

3. Laivuose esantys rinkėjai, kurie balsavimo paštu laikotarpiu ir rinkimų dieną negali sugrįžti į Lietuvą, įrašomi į rinkimų apylinkės, į kurios rinkėjų sąrašą yra įrašyta laivo įgula, papildomą rinkėjų sąrašą.

4. Rinkėjai, esantys areštinėse, tardymo izoliatoriuose (sulaikymo namuose) ar bausmių vykdymo įstaigose, įrašomi į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje jie yra deklaravę gyvenamąją vietą, rinkėjų sąrašus. Jeigu toks asmuo nėra deklaravęs gyvenamosios vietos ir raštu prašo, jis įrašomas į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje yra jo bausmės vykdymo įstaiga, areštinė ar tardymo izoliatorius (sulaikymo namai), rinkėjų sąrašą. Asmuo, deklaravęs gyvenamąją vietą, kol pateko į areštinę, tardymo izoliatorių (sulaikymo namus) ar bausmės vykdymo įstaigą, negali būti įrašomas į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje yra jo bausmės vykdymo įstaiga, areštinė ar tardymo izoliatorius (sulaikymo namai), rinkėjų sąrašą.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

#### **34 straipsnis. Rinkėjų sąrašų tikslinimas sudarius galutinius rinkėjų sąrašus, taip pat rinkimų dieną**

Jeigu į apylinkės rinkimų komisiją po galutinių rinkėjų sąrašų patvirtinimo, bet ne vėliau kaip iki rinkimų dienos 18 valandos kreipiasi neįrašytas į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą asmuo, kuris raštu patvirtina, kad šiuose rinkimuose nėra balsavęs nei kitoje valstybėje, nei paštu ar kitoje rinkimų apylinkėje Lietuvos Respublikoje, ir pateikia Lietuvos Respublikos arba kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietybę patvirtinantį dokumentą su jame įrašytu gyvenamosios vietos adresu arba pilietybę patvirtinantį dokumentą ir dokumentą apie deklaruotą gyvenamąją vietą (gyvenamoji vieta turi būti priskirta šios rinkimų apylinkės teritorijai), apylinkės rinkimų komisija įrašo rinkėją į papildomą rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą ir Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka leidžia jam balsuoti, o šio rinkėjo vardą, pavardę, asmens kodą, paso (asmens tapatybės kortelės ar kito pilietybę patvirtinančio dokumento) numerį ir gyvenamosios vietos adresą tuoj pat praneša savivaldybės rinkimų komisijai. Savivaldybės rinkimų komisija patikrina, ar rinkėjas įrašytas į savivaldybės rinkėjų sąrašą, ir imasi priemonių garantuoti, kad rinkėjas negalėtų du kartus balsuoti arba jo užpildytas biuletenis būtų skaičiuojamas tik vieną kartą. Jeigu rinkėjas yra balsavęs du kartus, skaičiuojamas tik tas balsas, kuris pateko į rinkimų apylinkės balsadėžę. Kitas šio rinkėjo balsas, gautas paštu arba balsavus pagal papildomą apylinkės rinkėjų sąrašą, neskaičiuojamas.

#### **35 straipsnis. Skundai dėl rinkėjų sąrašų**

1. Rinkėjas arba atstovas rinkimams skundus dėl rinkėjų sąraše padarytų klaidų, dėl kurių rinkėjas šio Įstatymo nustatyta tvarka neįrašytas į rinkėjų sąrašą arba įrašytas į kelis rinkėjų sąrašus, gali pateikti apylinkės rinkimų komisijai likus ne mažiau kaip 7 dienoms iki rinkimų. Apylinkės rinkimų komisija skundą privalo išnagrinėti ir sprendimą priimti tuoj pat arba ne vėliau kaip per 2 dienas nuo jo gavimo, jeigu iki rinkimų dienos liko daugiau kaip 10 dienų.

2. Apylinkės rinkimų komisijos sprendimas per 3 dienas gali būti apskūstas atitinkamos apygardos administraciniam teismui. Teismas skundą išnagrinėja per 2 dienas. Teismo sprendimas yra galutinis.

3. Praleidus nustatytus terminus pastaboms ir skundams pateikti, pastabos ir skundai nenagrinėjami.

4. Apie gautus skundus ir pagal teismo sprendimus pataisytus rinkėjų sąrašus apylinkių rinkimų komisijos praneša savivaldybės rinkimų komisijai, o ši – Vyriausiajai rinkimų komisijai per kiek įmanoma trumpesnį laiką, bet ne vėliau kaip per 12 valandų.

## **PENKTASIS SKIRSNIS KANDIDATŲ KĖLIMAS**

### **\*36 straipsnis. Kandidatų kėlimas**

1. Kandidatus gali kelti partija, pagal Politinių partijų įstatymą įregistruota ne vėliau kaip prieš 65 dienas iki rinkimų ir atitinkanti Politinių partijų įstatymo reikalavimus dėl partijos narių skaičiaus.

2. Partija kandidatus kelia pateikdama kandidatų sąrašą, kuriame kandidatai surašyti pagal jos nustatytą eilę. Jeigu partijos įstatai nenumato kitaip, pagal eilę surašytų kandidatų sąrašas turi būti patvirtintas partijos suvažiavimo ar konferencijos. Kandidatų sąrašė (jungtiniame sąrašė) negali būti mažiau kaip 5 kandidatai. Kandidatų skaičius sąrašė (jungtiniame sąrašė) negali daugiau nei du kartus viršyti Lietuvos Respublikoje renkamų Europos Parlamento narių skaičiaus.

**\*Pastaba. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos rinkimų į Europos Parlamentą įstatymo 36 straipsnis (2009 m. vasario 12 d. redakcija; Žin., 2009, Nr. 19-743) ta apimtimi, kuria nustatyta, kad Lietuvos Respublikos piliečiai ir nuolat gyvenantys Lietuvoje kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai į Europos Parlamentą gali būti renkami būdami įrašyti tik į politinių partijų sudaromus kandidatų į Europos Parlamento narius sąrašus, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 34 straipsnio 2 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui.**

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, Žin., 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

Nr. [XI-165](#), 2009-02-12, Žin., 2009, Nr. 19-743 (2009-02-19)

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)

2010-11-09, Žin., 2010, Nr. 133-6800 (2010-11-13)

### **37 straipsnis. Kandidatų iškėlimo pareiškiniai dokumentai**

1. Partija turi įteikti Vyriausiajai rinkimų komisijai šiuos pareiškinius dokumentus:

- 1) pareiškimą dalyvauti rinkimuose;
- 2) savo registracijos dokumentų nuorašą, taip pat gali pateikti partijos programą, rinkimų programą;
- 3) keliamų kandidatų sąrašą;
- 4) kiekvieno keliamo kandidato sutikimą būti šios partijos iškeltu kandidatu, paties užpildytą kandidato į Europos Parlamento narius anketą ir pajamų bei turto deklaracijų, pateiktų valstybinei mokesčių inspekcijai, pagrindinių duomenų išrašus, patvirtintus tos mokesčių inspekcijos, kuriai deklaracijos buvo pateiktos, taip pat privačių interesų deklaraciją ir Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos pasižadėjimą laikytis draudimo papirkti rinkėjus ar rinkimų teisę turinčius asmenis. Be to, partija turi pateikti kiekvieno kandidato fotonuotrauką, autobiografiją;
- 5) įgaliojimą atstovui rinkimams atstovauti Vyriausiojoje rinkimų komisijoje, taip pat turi teisę pateikti įgaliojimus atstovauti partijai ir jos keliamiems kandidatams savivaldybių rinkimų komisijose;
- 6) dokumentą, patvirtinantį, kad sumokėtas rinkimų užstatas;
- 7) jeigu partija paskutiniuose Seimo, Europos Parlamento arba savivaldybių tarybų rinkimuose buvo iškėlus kandidatus arba kandidatų sąrašus, ji turi teisę pateikti atitinkamos politinės kampanijos finansavimo ataskaitos kopiją;
- 8) informaciją apie laikotarpį nuo einamųjų metų sausio 1 dienos iki dokumentų pateikimo mėnesio 1 dienos gautas ir kasoje bei politinės partijos einamojoje banko sąskaitoje (sąskaitose) turimas lėšas.

2. Kandidato į Europos Parlamento narius anketoje asmuo, keliamas kandidatu, pats turi įrašyti savo pavardę, vardą, paso ar kito pilietybę patvirtinančio dokumento numerį, asmens kodą, gimimo datą, nuolatinės gyvenamosios vietos adresą, ar neturi nebaigtos atlikti teismo nuosprendžiu paskirtos bausmės, ar jis nėra asmuo, atliekantis privalomąją karo arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą, taip pat likus 65 dienoms iki rinkimų neišėjęs į atsargą profesinės karo tarnybos karys arba statutinės institucijos ir įstaigos pareigūnas ar asmuo, kuris pagal specialius įstatymus ar statutus negali dalyvauti politinėje veikloje, taip pat atsakyti į šio Įstatymo 93 straipsnyje nurodytus klausimus ir pasirašyti. Kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, be šių duomenų, turi nurodyti kilmės valstybę narę, kad jis savo kilmės valstybėje narėje turi balsavimo teisę ir valstybės narės vietovę ar rinkimų apygardą, kurios rinkėjų sąrašė jis buvo įrašytas paskutinį kartą. Kandidato į Europos Parlamento narius anketoje gali būti pateikiama ir kitų Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytų papildomų klausimų, į kuriuos asmuo gali neatsakyti.

3. Pareiškinių dokumentų įteikimas pradedamas likus 65 dienoms ir baigiamas 17 valandą likus 34 dienoms iki rinkimų. Dokumentai, įteikti pasibaigus pareiškinių dokumentų pateikimo terminui, negali būti pripažįstami pareiškinių dokumentais.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

Nr. [XI-814](#), 2010-05-18, *Žin.*, 2010, Nr. 63-3092 (2010-05-31)

Nr. [XI-2269](#), 2012-10-02, *Žin.*, 2012, Nr. 119-5978 (2012-10-13)

### **38 straipsnis. Kandidatų registravimas**

1. Prasidėjus kandidatų sąrašų pateikimo terminui, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija per 1 dieną Vyriausiosios rinkimų komisijos reikalavimu oficialiai patvirtina, kokios partijos yra įregistruotos, kokių partijų veikla yra sustabdyta ar nutraukta.

2. Gavusi partijos pareiškinius dokumentus, Vyriausioji rinkimų komisija turi ne vėliau kaip kitą darbo dieną kreiptis į Lietuvos Respublikos teisingumo ministeriją dėl partijos registracijos fakto ir įstatų galiojimo patvirtinimo. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija per 2 dienas turi duoti rašytinį atsakymą ir pateikti Vyriausiajai rinkimų komisijai galiojančių partijos įstatų nuorašą.

3. Tikrindama kandidato užpildytus pareiškinius dokumentus, Vyriausioji rinkimų komisija nustato, ar kandidatas atitinka šio Įstatymo 3 straipsnio reikalavimus. Prireikus ji gali kreiptis pagalbos į Lietuvos Respublikos užsienio, Vidaus reikalų, Teisingumo ministerijas ar kitas valstybės institucijas, kad šios praneštų kandidatui registruoti reikšmingus duomenis. Toks Vyriausiosios rinkimų komisijos prašymas turi būti nagrinėjamas ypatingos skubos tvarka, o rašytinis atsakymas turi būti duotas per 7 dienas, bet ne vėliau kaip likus 32 dienoms iki rinkimų.

4. Patikrinusi pateiktus pareiškinius dokumentus ir nustačiusi, kad jie atitinka šio Įstatymo reikalavimus, o kandidatų į Europos Parlamento narius sąrašą iškėlusį partija yra įregistruota savarankiška politinės kampanijos dalyve, Vyriausioji rinkimų komisija sprendimą dėl kandidato registravimo turi priimti per 10 dienų nuo pareiškinių dokumentų pateikimo, bet ne vėliau kaip likus 31 dienai iki rinkimų. Jeigu yra pareiškinių dokumentų trūkumų, Vyriausioji rinkimų komisija turi apie tai nedelsdama pranešti atitinkamam atstovui rinkimams.

5. Jeigu įteikiant pareiškinius dokumentus ar po kandidato įregistravimo Vyriausioji rinkimų komisija nustato, kad kandidatas neatitinka šio Įstatymo 3 straipsnyje nustatytų reikalavimų, arba jeigu kandidatas atsisako užpildyti šio Įstatymo 37 straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytą pasižadėjimą laikytis draudimo papirkti rinkėjus ir rinkimų teisę turinčius asmenis ar nepateikia jo šio Įstatymo nustatytu laiku, arba jeigu politinė partija ar kandidatas yra šiurkščiai pažeidę šio Įstatymo 4<sup>1</sup> straipsnio 1 dalį, Vyriausioji rinkimų komisija atšaukia atitinkamos politinės partijos ar partijų koalicijos jungtinio sąrašo kandidatų paskelbimą, neregistruoja asmens kandidatų į Europos Parlamento narius arba panaikina tokio kandidato registravimą.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

Nr. [XI-814](#), 2010-05-18, *Žin.*, 2010, Nr. 63-3092 (2010-05-31)

### **39 straipsnis. Atstovas rinkimams**

1. Vyriausiojoje rinkimų komisijoje ar savivaldybės rinkimų komisijoje atstovas rinkimams visais klausimais atstovauja jį tam įgaliojusiai partijai. Rinkimų komisijos posėdžiuose atstovas rinkimams turi patariamąją balsą ir teisę pareikšti atskirąją nuomonę visais svarstomais klausimais. Atstovas rinkimams atitinkamoje rinkimų teritorijoje turi visas rinkimų stebėtojo teises. Paskelbus rinkimų į Europos Parlamentą datą, partijų įgaliojimai atstovauti joms rinkimų komisijose Vyriausiajai rinkimų komisijai gali būti pateikti kitą dieną po to, kai sudaryta atitinkama rinkimų komisija. Jeigu atstovo rinkimams kandidatūra atitinka šio Įstatymo reikalavimus, Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip per 3 dienas įregistruoja jo įgaliojimą ir išduoda atstovo rinkimams pažymėjimą. Atstovo rinkimams įgaliojimas pasibaigia suėjus 20 dienų po galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo.

2. Iki rinkimų dienos partija įgaliojimą atstovauti gali bet kada atšaukti ir įgalioti kitą asmenį būti atstovu rinkimams. Šiuo atveju atstovas rinkimams turi būti įregistruotas, jam išduotas pažymėjimas, o ankstesniojo atstovo rinkimams registracija panaikinama ne vėliau kaip per 3 dienas nuo atitinkamo partijos įgaliojimo įteikimo Vyriausiajai rinkimų komisijai.

#### **40 straipsnis. Rinkimų užstatas**

1. Rinkimų užstatas vienam kandidatų sąrašui įregistruoti yra paskutinio paskelbto šalies ūkio vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (toliau – VMDU) 10 dydžių. Pakeičiant kandidato vietą sąrašė, įrašant į sąrašą naują kandidatą, užstato dydis – 1 VMDU, sujungiant kandidatų sąrašus – po 0,3 VMDU už kiekvieną sujungiamą sąrašą. Jeigu kandidato eilės numeris sąrašė keičiasi dėl kito kandidato vietos sąrašė pakeitimo ar naujo kandidato įrašymo, ar įrašyto kandidato išbraukimo, rinkimų užstatas neimamas.

2. Partijai, kuri per paskutinius trejus Seimo, Europos Parlamento arba savivaldybių tarybų rinkimus nepateikė Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo bei finansavimo kontrolės įstatyme nustatytu laiku politinės kampanijos finansavimo ataskaitų, arba jeigu buvo nustatyta, kad ataskaitose nėra nurodyti visi politinės kampanijos lėšų šaltiniai ar visos politinės kampanijos išlaidos, rinkimų užstatas vienam kandidatų sąrašui įregistruoti nustatomas tris kartus didesnis.

3. Pasibaigus politinės kampanijos laikotarpiui, Vyriausioji rinkimų komisija per 40 dienų grąžina rinkimų užstatą jį sumokėjusiai partijai, jeigu partija pateikė politinės kampanijos finansavimo ataskaitą.

4. Pavėluotai pateikus pareiškinius dokumentus, atšaukus politinės partijos ar partijų koalicijos jungtinio sąrašo kandidatų paskelbimą arba panaikinus kandidato registraciją, arba neįregistravus asmens kandidatų į Europos Parlamento narius šio įstatymo 38 straipsnio 5 dalyje nustatytais pagrindais, rinkimų užstatas negrąžinamas.

5. Negrąžintini rinkimų užstatai pervedami į valstybės biudžetą.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-814](#), 2010-05-18, *Žin.*, 2010, Nr. 63-3092 (2010-05-31)

#### **41 straipsnis. Dvigubo kandidatavimo išvengimo priemonės**

1. Kiekvienas kandidatas gali būti įrašytas tik į vieną kandidatų sąrašą Lietuvos Respublikoje ir būti kandidatų tik vienoje Europos Sąjungos valstybėje narėje vienų rinkimų į Europos Parlamentą metu – dvigubas kandidatavimas draudžiamas.

2. Asmuo, kuris yra davęs sutikimą būti Lietuvos Respublikoje įrašytas daugiau kaip į vieną kandidatų sąrašą, išbraukiamas iš visų kandidatų sąrašų ir panaikinama jo registracija kandidatų.

3. Asmuo, kuris yra davęs sutikimą būti įrašytas į kandidatų sąrašą Lietuvos Respublikoje ir yra davęs sutikimą būti iškeltas kandidatų kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, išbraukiamas iš kandidatų sąrašo ir panaikinama jo registracija kandidatų Lietuvos Respublikoje.

4. Kad būtų išvengta dvigubo kandidatavimo, Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija palaiko ryšius su kitų Europos Sąjungos valstybių narių institucijomis, rengiančiomis rinkimus ar atsakingomis už kandidatų registravimą rinkimams į Europos Parlamentą, praneša joms apie jų valstybių piliečių registravimą kandidatais ir kaupia informaciją apie Lietuvos Respublikos piliečių registravimą kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse kandidatais į Europos Parlamento narius.

#### **42 straipsnis. Kandidatų sąrašų sujungimas**

Iki pareiškinų dokumentų pateikimo pabaigos kelios partijos gali sujungti savo kandidatų sąrašus. Tam jos privalo Vyriausiajai rinkimų komisijai pateikti pareiškimą dėl kandidatų sąrašų sujungimo ir nurodyti koalicijos pavadinimą. Be to, pateikiamas jungtinis sąrašas, kuriame kandidatai surašyti pagal naujai sudarytą eilę, ir dokumentas, patvirtinantis, kad yra sumokėtas rinkimų užstatas kandidatų sąrašams sujungti. Jungtiniame sąrašė gali būti tik asmenys, įrašyti jungiamuose sąrašuose. Koalicijos pavadinime turi būti žodis „koalicija“ ir negali būti nuorodų į partijų, nesudarančių šios koalicijos, pavadinimus. Jungtinis sąrašas laikomas vienu sąrašu. Ta pati partija negali dalyvauti daugiau kaip vienoje koalicijoje.

#### **43 straipsnis. Teisė atšaukti ar papildyti rinkimų pareiškinius dokumentus**

1. Partija ar rinkimų koalicija bet kuriuo metu pati gali paskelbti savo pareiškinius dokumentus visiškai ar iš dalies atšauktais, tačiau ne vėliau kaip likus 25 dienoms iki rinkimų. Partija ar rinkimų koalicija Vyriausiajai rinkimų komisijai tai praneša pareiškimu ir apie tai yra informuojami atitinkami atstovai rinkimams Vyriausiojoje rinkimų komisijoje. Atšaukus

pareiškinius dokumentus, rinkimų užstatas gali būti grąžinamas tik po rinkimų, jeigu jis taps grąžintinu, kaip tai nustatyta šio Įstatymo 40 straipsnyje. Panaikinus viso kandidatų sąrašo registraciją arba neįregistravus kandidatų sąrašo dėl pareiškinių dokumentų trūkumų arba dėl pavėluotai pateiktų pareiškinių dokumentų, rinkimų užstatas negrąžinamas.

2. Iki pareiškinių dokumentų įteikimo termino, nustatyto šio Įstatymo 37 straipsnio 3 dalyje, pabaigos papildomai galima teikti naujus pareiškinius dokumentus keičiant kandidatų eilę sąrašė.

3. Kai pareiškinius dokumentus atšaukia koalicijoje esanti partija, jos iškelti kandidatai išbraukiami iš jungtinio kandidatų sąrašo ir, jeigu koalicijos pavadinime yra nuoroda į šios partijos pavadinimą, keičiamas koalicijos pavadinimas. Šiuo atveju būtina apie tai raštu pranešti koalicijos partnerių atstovams rinkimams Vyriausiojoje rinkimų komisijoje. Jeigu, atšaukus rinkimų pareiškinius dokumentus, buvusiam koalicijos kandidatų sąrašė lieka tik vienos partijos iškelti kandidatai, jie rinkimuose dalyvauja tik kaip šios partijos kandidatai.

4. Jeigu po pareiškinių dokumentų atšaukimo ar kandidatų išbraukimo kandidatų sąrašė (jungtiniame sąrašė) lieka mažiau kaip 5 kandidatai, panaikinama viso šio sąrašo kandidatų registracija.

#### **44 straipsnis. Kandidatų ir kandidatų sąrašų paskelbimas**

Likus ne mažiau kaip 30 dienų iki rinkimų, Vyriausioji rinkimų komisija „Valstybės žiniuose“ paskelbia: partijų ir koalicijų kandidatų sąrašų pavadinimus ir juose įrašytus kandidatus; kandidatų sąrašams burtais suteiktus rinkimų numerius; kandidatų sąrašuose įrašytų kandidatų rinkimų numerius. Vyriausioji rinkimų komisija kandidatų pažymėjimus su juose įrašytais kandidatų rinkimų numeriais perduoda atstovui rinkimams. Kandidato rinkimų numeris jo suteikimo metu yra tapatus kandidato eilės numeriui keliamų kandidatų sąrašė (jungtiniame sąrašė). Suteiktas kandidato rinkimų numeris negali būti keičiamas iki rinkimų rezultatų paskelbimo.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-814](#), 2010-05-18, *Žin.*, 2010, Nr. 63-3092 (2010-05-31)

### **ŠEŠTASIS SKIRSNIS KANDIDATŲ VEIKLOS GARANTIJOS**

#### **45 straipsnis. Kandidatų teisė kalbėti susirinkimuose, naudotis visuomenės informavimo priemonėmis**

1. Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus kandidatus ir kandidatų sąrašus, kandidatai turi lygią teisę kalbėti rinkėjų ir kitokiuose susirinkimuose, pasitarimuose, posėdžiuose, per nacionalines visuomenės informavimo priemones ir skelbti savo rinkimų programą.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų vadovai, taip pat savivaldybių administracijų direktoriai ar jų tam įgalioti asmenys turi padėti kandidatams organizuoti susitikimus su rinkėjais, gauti reikiamą informaciją, išskyrus neskelbtiną pagal Lietuvos Respublikos įstatymus ir Vyriausybės nutarimus.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-814](#), 2010-05-18, *Žin.*, 2010, Nr. 63-3092 (2010-05-31)

#### **46 straipsnis. Atsakomybė už šio Įstatymo pažeidimą**

Asmenys, smurtu, apgaule, grasinimais, papirkimu arba kitu būdu trukdantys rinkimų teisę turintiems asmenims ir rinkėjams įgyvendinti teisę rinkti ir būti išrinktiems į Europos Parlamentą, organizuoti ir vykdyti rinkimų agitaciją, pažeidę rinkimų agitacijos tvarką, paskelbę arba kitaip platinę melagingus duomenis apie kandidatą ar trukdę kandidatui susitikti su rinkėjais arba kitaip pažeidę šį Įstatymą, taip pat rinkimų komisijų nariai ar kiti pareigūnai, suklautoję, sugadinę, sunaikinę, pagrobę ar paslėpę rinkimų dokumentus, neteisingai suskaičiavę balsus, pažeidę balsavimo slaptumą arba kitaip pažeidę šį Įstatymą, atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

#### **47 straipsnis. Kandidato teisė būti atleistam nuo darbo ar tarnybinių pareigų**

1. Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus kandidatus ir kandidatų sąrašus, kandidatas ne ilgiau kaip 30 dienų jo rašytiniu prašymu atleidžiamas nuo darbo ar tarnybinių pareigų. Prašymas atleisti nuo darbo ar tarnybinių pareigų pateikiamas asmeniui, turinčiam teisę suteikti atostogas.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos netaikomos kandidatams, kurie eina Respublikos Prezidento, Europos Parlamento nario ar Seimo nario pareigas. Kandidato į Europos Parlamento narius, kuris eina Vyriausybės nario pareigas, atleidimo nuo tarnybinių pareigų tvarka nustatyta Vyriausybės įstatyme.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

Nr. [XI-221](#), 2009-04-16, *Žin.*, 2009, Nr. 46-1799 (2009-04-25)

Nr. [XI-814](#), 2010-05-18, *Žin.*, 2010, Nr. 63-3092 (2010-05-31)

#### **48 straipsnis. Kandidato neliečiamybė**

1. Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus kandidatus ir kandidatų sąrašus, taip pat iki pirmojo naujai išrinkto Europos Parlamento posėdžio kandidatas be Vyriausiosios rinkimų komisijos sutikimo negali būti traukiamas baudžiamojon atsakomybėn, suimamas, negali būti kitaip varžoma jo laisvė.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos netaikomos kandidatams, kurie eina Respublikos Prezidento, Europos Parlamento ar Seimo nario, Vyriausybės nario pareigas. Šių asmenų neliečiamybės klausimas sprendžiamas Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų nustatyta tvarka.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

Nr. [XI-814](#), 2010-05-18, *Žin.*, 2010, Nr. 63-3092 (2010-05-31)

### **SEPTINTASIS SKIRSNIS RINKIMŲ AGITACIJA**

#### **49 straipsnis. Rinkimų agitacijos pagrindai**

1. Rinkimų agitaciją reglamentuojančios šio įstatymo nuostatos taikomos paskelbus rinkimų datą. Rinkimų agitacijos išlaidos ir politinės reklamos išlaidos turi būti deklaruojamos įstatymų nustatyta tvarka ir negali viršyti pagal įstatymus nustatyto didžiausio leistino politinės kampanijos išlaidų dydžio.

2. Rinkimų agitacija gali būti įvairių formų ir būdų, išskyrus tuos, kurie pažeidžia Lietuvos Respublikos Konstituciją ir įstatymus, prieštarauja moralei, teisingumui ar visuomenės darnai, neatitinka sąžiningų ir garbingų rinkimų.

3. Politinės reklamos žymėjimo reikalavimai nustatomi įstatymuose, politinės reklamos žymėjimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

Nr. [XI-814](#), 2010-05-18, *Žin.*, 2010, Nr. 63-3092 (2010-05-31)

#### **50 straipsnis. Rinkimų agitacijos sąlygos ir tvarka**

1. Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus rinkimuose dalyvaujančius kandidatus ir kandidatų sąrašus, kandidatams suteikiama teisė nemokamai naudotis nacionalinėmis visuomenės informavimo priemonėmis. Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija rinkimų agitacijai skirtas laidas rengia ir transliuoja iš tam skirtų valstybės biudžeto lėšų. Vyriausioji rinkimų komisija apmoka papildomas tokių laidų rengimo išlaidas. Rinkimų agitacijai skirtų laidų rengimo taisyklės patvirtina, konkrečią Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos laidų trukmę ir laiką nustato Vyriausioji rinkimų komisija, suderinusi su Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos vadovu. Be to, Vyriausioji rinkimų komisija paskirsto laidų laiką taip, kad nebūtų pažeistas kandidatų sąrašų lygiateisiškumo principas.

2. Kandidatų diskusijos per radiją ir televiziją finansuojamos valstybės biudžeto lėšomis iš Vyriausiajai rinkimų komisijai skirtų asignavimų.

3. Vyriausioji rinkimų komisija:

- 1) įstatymų nustatyta tvarka parenka diskusijų laidų rengėjus ir transliuotojus;
- 2) patvirtina diskusijų rengimo taisykles.

4. Diskusijose dalyvaujančių savarankiškų politinės kampanijos dalyvių grupės (iš dviejų ir daugiau asmenų) sudaromos tarpusavio susitarimu, o kai jo nėra, – burtais.

5. Savo iniciatyva diskusijų laidas, laikydamiesi Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo bei finansavimo kontrolės įstatymo 18 straipsnio 2 dalies nuostatų, turi teisę rengti visi transliuotojai. Jiems netaikomos kitos šiame straipsnyje nustatytos sąlygos.

6. Kandidatų sąrašo rinkimų programą per 20 dienų nuo pateikimo išspausdina Vyriausioji rinkimų komisija. Rinkimų programų spausdinimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

7. Išorinė politinė reklama šiame Įstatyme suprantama kaip vaizdo ar garso priemonėmis viešai skleidžiama politinė reklama. Išorinė politinė reklama taip pat laikoma politinė reklama, skelbiama viešose vietose, pastatuose, transporto priemonėse.

8. Draudžiama įrengti ir skleisti išorinę politinę reklamą:

1) ant statinių, kuriuose yra valstybės valdžios, teisėsaugos, kitos valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos;

2) valstybės ar savivaldybių įmonėms priklausančiose transporto priemonėse ir ant jų;

3) automobilių keliuose ir jų sanitarinės apsaugos zonose, taip pat gatvėse ir prie jų, jeigu ji gali užstoti technines eismo reguliavimo priemonės, kelio ženklus, pabloginti matomumą, akinti eismo dalyvius, atitraukti jų dėmesį ir taip kelti pavojų eismo dalyviams; taip pat draudžiama naudoti reklamą, imituojančią kelio ženklus;

4) ant skulptūrų ir paminklų;

5) 50 metrų atstumu aplink pastatą, kuriame yra balsavimo patalpa;

6) neturint žemės, statinių ar kitų objektų, ant kurių ar kuriuose ji įrengiama, savininko sutikimo.

9. Išorinė politinė reklama saugomose teritorijose ir nekilnojamosiose kultūros vertybėse, taip pat jų teritorijose leidžiama tik suderinus su valstybės įstaiga, atsakinga už kultūros vertybių apsaugą, ir saugomos teritorijos steigėjo įgaliota įstaiga.

10. Pareiga nuimti išorinę politinę reklamą iki prasidedant įstatymų nustatytam laikui, kai rinkimų agitacija draudžiama, tenka išorinę politinę reklamą paskelbusiam asmeniui.

11. Asmenys, pažeidę šiame straipsnyje nustatytus išorinės politinės reklamos įrengimo ir skleidimo tvarkos reikalavimus, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

12. Visus ginčus dėl rinkimų agitacijos sprendžia Vyriausioji rinkimų komisija, vadovaudamasi šiuo Įstatymu.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

Nr. [XI-814](#), 2010-05-18, *Žin.*, 2010, Nr. 63-3092 (2010-05-31)

## **51 straipsnis. Kandidatą ar kandidatų sąrašą iškėlusią partiją kompromituojančios medžiagos skelbimas ir atsakomoji nuomonė**

1. Jeigu, Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus kandidatus ir kandidatų sąrašus, visuomenės informavimo priemonė paskelbia kandidatą ar partiją, iškėlusią kandidatų sąrašą, kompromituojančią medžiagą (vėliausiai tokius duomenis galima skelbti: visuomenės informavimo priemonėje, kuri leidžiama daugiau kaip 3 kartus per savaitę, – likus 5 dienoms iki rinkimų, kitose visuomenės informavimo priemonėse – likus 10 dienų iki rinkimų, bet visais atvejais kandidatą ar partiją, iškėlusią kandidatų sąrašą, kompromituojanti medžiaga gali būti paskelbta ne vėliau kaip priešpaskutiniame iki rinkimų visuomenės informavimo priemonės leidinio numeryje), ji privalo suteikti galimybę kandidatui ar partijai pareikšti atsakomąją nuomonę. Atsakomąją nuomonę sudaro paskelbtos kompromituojančios medžiagos trumpas išdėstymas ir atsakymas. Ji paprastai negali būti daugiau kaip 3 kartus ilgesnė už kompromituojančią medžiagą. Visuomenės informavimo priemonė atsakomąją nuomonę turi paskelbti ne vėliau kaip per 7 dienas po to, kai ji buvo pareikšta, ir ne vėliau kaip likus 2 dienoms iki rinkimų agitacijos draudimo laikotarpio pradžios. Visuomenės informavimo priemonė, kuri negali per šio Įstatymo nustatytą laikotarpį pati paskelbti atsakomąją nuomonę, turi pasirinkti savo lėšomis ją paskelbti per kitą visuomenės informavimo priemonę.

2. Kompromituojanti medžiaga yra tokia medžiaga, kuria siekiama paveikti rinkėjus, kad šie nebalsuotų už konkrečios partijos iškeltus kandidatus (kandidatą) ir kurioje pranešama partiją (jos skyrių ar padalinį) ar kandidatą negatyviai apibūdinanti žinia. Visuomenės informavimo priemonės paskelbta nuomonė (skirtingai nuo žinios, nuomonei netaikomi tiesos kriterijai) apie

partiją ar kandidatą, taip pat ir negatyvi, nepripažįstama kompromituojančia medžiaga ir nesuteikia teisės reikalauti paskelbti atsakomąją nuomonę. Reikalavimas paskelbti atsakomąją nuomonę taip pat gali būti netenkinamas, jeigu: medžiaga paskelbta ne apie tą partiją ar kandidatą; paskelbta medžiaga nėra kompromituojanti; partiją ar kandidatą kompromituojančią medžiagą paskelbė tos pačios partijos iškeltas kandidatas; medžiagoje nėra jokių partiją ar kandidatą apibūdinančių žinių; partija ar kandidatas pasinaudojo atsakomosios nuomonės teise.

3. Atsakomąją nuomonę partija ar kandidatas visuomenės informavimo priemonei pateikia per savo atstovą rinkimams Vyriausiojoje rinkimų komisijoje arba per savo atstovą rinkimams savivaldybės rinkimų komisijoje. Jeigu atstovas rinkimams laiku pateikė visuomenės informavimo priemonei atsakomąją nuomonę, bet ji nebuvo paskelbta, atsakomoji nuomonė Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu skelbiama per Lietuvos nacionalinį radiją ar televiziją ir už tai apmokama pagal reklamos skelbimų kainas. Šiuo atveju visuomenės informavimo priemonė privalo Vyriausiajai rinkimų komisijai sumokėti dvigubą šio paskelbimo kainą.

4. Jeigu kompromituojanti medžiaga buvo paskelbta laikotarpiu, kuriuo ji pagal šį Įstatymą negali būti skelbiama, atsakomoji nuomonė Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu skelbiama per Lietuvos nacionalinį radiją ar televiziją ir už tai apmokama pagal reklamos skelbimų kainas. Šiuo atveju visuomenės informavimo priemonė privalo Vyriausiajai rinkimų komisijai sumokėti trigubą šio paskelbimo kainą.

5. Visais atvejais atsakomoji nuomonė neskelbiama rinkimų agitacijos draudimo laikotarpiu. Atsakomosios nuomonės paskelbimas neatleidžia visuomenės informavimo priemonės nuo atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

6. Kai atsakomoji nuomonė skelbiama Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu, šio Įstatymo nustatyta paskelbimo kaina išieškoma iš tos visuomenės informavimo priemonės, kuri kompromituojančią medžiagą paskelbė neleistinu laikotarpiu arba pati laiku nepaskelbė atsakomosios nuomonės.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-814](#), 2010-05-18, Žin., 2010, Nr. 63-3092 (2010-05-31)

## **52 straipsnis. Draudimas vykdyti rinkimų agitaciją naudojantis tarnybine padėtimi**

1. Bet kam draudžiama naudotis tarnybine padėtimi valstybės ar savivaldybių institucijose, įstaigose ar organizacijose, taip pat nacionalinėse ar savivaldybių visuomenės informavimo priemonėse vykdant bet kokią rinkimų agitaciją, pavesti tai daryti kitiems asmenims ar kaip nors kitaip, naudojantis tarnybine padėtimi, bandyti paveikti rinkėjų valią. Valstybės, savivaldybių pareigūnams, valstybės tarnautojams draudžiama naudojantis tarnybine padėtimi sudaryti sau ar partijai išskirtines rinkimų agitacijos sąlygas. Šį straipsnį pažeidęs asmuo gali būti patrauktas administracinėn arba baudžiamojon atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

2. Jeigu asmuo yra kandidatas, per nacionalines visuomenės informavimo priemones jis gali kalbėti tik šio Įstatymo 50 straipsnyje nustatyta tvarka. Jeigu kandidatui dėl einamų pareigų reikia pranešti visuomenės informavimo priemonėms svarbių žinių, tai jis gali padaryti tik spaudos konferencijoje. Per nacionalines visuomenės informavimo priemones arba iš valstybės ar savivaldybių lėšų finansuojamose visuomenės informavimo priemonių laidose galima skelbti tik tą konferencijos įrašą ar jo dalį, kur nėra rinkimų agitacijos.

## **53 straipsnis. Rinkimų į Europos Parlamentą politinės kampanijos finansavimas**

Rinkimų į Europos Parlamentą politinės kampanijos finansavimą reglamentuoja Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo bei finansavimo kontrolės įstatymas.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2429](#), 2004-08-23, Žin., 2004, Nr. 135-4895 (2004-09-04)

## **54 straipsnis. Rinkimų agitacijos draudimas rinkimų dieną**

1. Rinkimų agitacija, nepaisant jos būdų, formų ir priemonių, draudžiama likus 30 valandų iki rinkimų pradžios ir rinkimų dieną iki balsavimo pabaigos, išskyrus nuolatinę vaizdinę agitaciją tam skirtose vietose, jeigu ji iškabinta likus ne mažiau kaip 48 valandoms iki rinkimų pradžios. Rinkimų agitacijos draudimo laikotarpiu jokių vaizdinių rinkimų agitacijos priemonių (išskyrus tas, kurias išleido Vyriausioji rinkimų komisija) negali būti balsavimo patalpoje ir 50 metrų atstumu aplink pastatą, kuriame yra balsavimo patalpa. Jeigu tuo pačiu metu kartu vyksta arba

Seimo, arba Respublikos Prezidento, arba savivaldybių tarybų rinkimų agitacija arba agitacija dėl referendumo, agitacija draudžiama likus 30 valandų iki rinkimų pradžios ir rinkimų dieną iki balsavimo pabaigos tokiomis pat, kaip šioje dalyje nurodyta, sąlygomis ir tvarka.

2. Informacija apie vykstančius rinkimus, jų svarbą valstybės gyvenimui, atvykusių balsuoti rinkėjų skaičių, kokius dokumentus būtina turėti balsuojant, kvietimas atvykti balsuoti ar kita informacija, kuria neraginama nedalyvauti rinkimuose, balsuoti už ar prieš kandidatą ar kandidatų sąrašą, nelaikoma rinkimų agitacija.

3. Asmenys, pažeidę šio straipsnio 1 dalies nuostatas, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

Nr. [XI-184](#), 2009-03-10, *Žin.*, 2009, Nr. 32-1239 (2009-03-24)

## **AŠTUNTASIS SKIRSNIS PARENGTINĖ RINKIMŲ ORGANIZAVIMO VEIKLA**

### **55 straipsnis. Rinkimų dokumentų pavyzdžių nustatymas**

Rinkėjo pažymėjimų, rinkimų biuletenių, vidinių ir išorinių balsavimo paštu vokų, kitų dokumentų, blankų, anketų, oficialių vokų, paketų, antspaudų, plakatų, naudojamų rinkimuose, pavyzdžius bei formas, taip pat jų pildymo pavyzdžius nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

### **56 straipsnis. Rinkimų biuleteniai**

1. Rinkimams kiekvienam rinkėjui įteikiamas biuletenis, kuriame visi kandidatų sąrašai atspausdinti pagal jiems suteiktus rinkimų numerius jų didėjimo tvarka tokiame pat plote ir to paties tipo šriftu (šriftais). Šrifto dydis parenkamas toks, kad geriausiai tiktų užpildyti įrašui skirtą plotą. Biuletenyje turi būti atspausdintas burtais nustatytas rinkimų numeris, partijos, koalicijos pavadinimas (nurodytas jos pareiškiniuose dokumentuose) ir sąrašo kandidatų rinkimų numeriai bei kandidatų vardai ir pavardės. Rinkimų biuletenyje turi būti atspausdintas nurodymas rinkėjui, kaip užpildyti biuletenį, ir išskirtos specialios biuletenio vietos rinkėjo valiai pareikšti.

2. Antrojoje biuletenio dalyje yra penki specialūs laukeliai, kuriuose rinkėjas balsuodamas įrašo pasirinktų kandidatų rinkimų numerius.

3. Laivuose rinkimų biuletenis spausdinamas pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos perduotą aprašymą.

### **57 straipsnis. Rinkimų biuletenių pristatymas**

1. Savivaldybių rinkimų komisijos rinkimų biuletenius ir balsavimo paštu vokus centriniams pašto skyriams pateikia ne vėliau kaip prieš 2 dienas iki balsavimo paštu pradžios, rinkimų biuletenius rinkimų apylinkių komisijoms – ne vėliau kaip prieš 12 valandų iki balsavimo pradžios rinkimų dieną.

2. Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose biuleteniai ir balsavimo paštu vokai turi būti laisvai prieinami rinkėjams likus ne mažiau kaip 20 dienų iki rinkimų. Laivuose biuletenių tekstas turi būti laisvai prieinamas rinkėjams likus ne mažiau kaip 15 dienų iki rinkimų.

3. Vyriausioji rinkimų komisija atsako už rinkimų biuletenių ir balsavimo paštu vokų išleidimą, jų apskaitos tvarkymą ir pristatymą nepažeidžiant nustatytų terminų.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

### **58 straipsnis. Balsavimo patalpų parengimas**

1. Rinkimų apylinkės balsavimo patalpa turi būti visiškai parengta rinkimams ne vėliau kaip likus 12 valandų iki balsavimo pradžios. Iki šio laiko apylinkės rinkimų komisija turi būti suskaičiavusi visus iš savivaldybės rinkimų komisijos gautus rinkimų biuletenius ir surašiusi jų perėmimo aktą. Rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje turi būti balsadėžė, slapto balsavimo kabina (kabinos), kurioje (kuriose) rinkėjas galėtų slapta užpildyti rinkimų biuletenį. Balsavimo patalpoje gali būti iškabinta Vyriausiosios rinkimų komisijos išleista rinkimų agitacijos ar rinkėjų informavimo medžiaga ir turi būti iškabinti kandidatų sąrašai. Šio Įstatymo tekstas turi būti prieinamas kiekvienoje rinkimų apylinkėje. Iš balsavimo patalpos, perėjimo į ją patalpų (koridorių)

ir 50 metrų atstumu aplink pastatą, kuriame yra balsavimo patalpa, turi būti pašalinta rinkimų agitacijos medžiaga, išskyrus Vyriausiosios rinkimų komisijos išleistąją. Be to, turi būti paruoštos darbo vietos rinkimų komisijos nariams ir vietos rinkimų stebėtojams. Parengta balsavimo patalpa uždaroma, antspauduojama, perduodama saugoti policijai ir apie tai apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas praneša savivaldybės rinkimų komisijai.

2. Kitus balsavimo patalpos įrengimo reikalavimus nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

3. Apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas atsako, kad balsavimo patalpa būtų parengta laiku ir tinkamai. Jeigu savivaldybės administracija nepaskiria tinkamų patalpų balsavimo patalpai įrengti arba nepasirūpina balsavimui būtinu inventoriumi, apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas privalo apie tai nedelsdamas pranešti savivaldybės rinkimų komisijai ir imtis priemonių tinkamai balsavimo patalpai surasti ir tinkamam inventoriui įsigyti, kaip nustatyta šio Įstatymo 9 straipsnyje.

### **59 straipsnis. Rinkimų stebėtojai**

1. Partijos, partijų atstovai rinkimų komisijose ir kandidatai turi teisę skirti ne daugiau kaip po du rinkimų stebėtojus kiekvienoje rinkimų apylinkėje. Rinkimų stebėtojas yra asmuo, turintis Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos rinkimų stebėtojo pažymėjimą. Jis turi teisę stebėti rinkimus savivaldybės ar rinkimų apylinkės, kuri nurodyta jo pažymėjime, teritorijoje ir bet kuriame pašto skyriuje. Rinkimų stebėtojo pažymėjimą išduoda:

1) Vyriausioji rinkimų komisija – pažymėjimą, suteikiantį teisę stebėti rinkimus visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose arba tik konkrečiose savivaldybėse ar rinkimų apylinkėse, užsienio reikalų ministro, Respublikos Prezidento teikimu, užsienio valstybėms arba tarptautinėms institucijoms atstovaujančių asmenų prašymu, taip pat savo nuožiūra;

2) savivaldybės rinkimų komisija – pažymėjimą, suteikiantį teisę stebėti rinkimus visoje šios savivaldybės teritorijoje, vienoje arba keliuose rinkimų apylinkėse, vyresniems kaip 18 metų Lietuvos Respublikos piliečiams arba kitiems rinkimų teisę turintiems asmenims partijos vietos skyriaus ar jo atstovo rinkimams prašymu, kuriame turi būti nurodyta asmens, siūlomo būti rinkimų stebėtoju, pavardė, vardas, asmens kodas, rinkimų apylinkės (apylinkių) pavadinimas (pavadinimai).

2. Rinkimų stebėtojo pažymėjimus rinkimų komisijos vardu išduoda jos pirmininkas arba kitas komisijos narys komisijos pirmininko pavedimu. Negalima atsisakyti išduoti rinkimų stebėtojo pažymėjimą arba vilkinti jo išdavimą, jeigu asmuo, kuriam jis turėtų būti išduotas, atitinka šio Įstatymo reikalavimus. Apie visus atsisakymus išduoti rinkimų stebėtojo pažymėjimą turi būti pranešta artimiausiame rinkimų komisijos posėdyje ir atitinkamam atstovui rinkimams.

3. Rinkimų stebėtojas turi teisę reikalauti, kad rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai, taip pat balsavimo patalpoje esantys asmenys laikytųsi šio ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų. Rinkimų komisijos turi pasirūpinti, kad rinkimų stebėtojui rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje būtų sudarytos tinkamos sąlygos stebėti, kaip laikomasi šio Įstatymo. Jeigu rinkimų stebėtojas pats pažeidžia šį arba kitus įstatymus, jo rinkimų stebėtojo pažymėjimo galiojimas gali būti panaikintas savivaldybės rinkimų komisijos pirmininko sprendimu. Apie šį sprendimą turi būti iškart pranešta savivaldybės rinkimų komisijos nariams, Vyriausiajai rinkimų komisijai ir atitinkamam atstovui rinkimams.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

## **DEVINTASIS SKIRSNIS BALSAVIMAS**

### **60 straipsnis. Balsavimo laikas ir vieta**

Balsavimas vyksta rinkimų dieną nuo 7 iki 20 valandos apylinkės rinkimų komisijos nurodytoje patalpoje. Rinkėjas balsuoja toje rinkimų apylinkėje, į kurios rinkėjų sąrašus jis yra įrašytas, jei kitko nenumato šis Įstatymas.

### **61 straipsnis. Draudimas rengti balsavimo patalpoje kitus renginius**

Balsavimo patalpoje negalima rengti jokių kitų renginių, išskyrus rinkimų organizavimą ir balsavimą. Jokių renginių taip pat negalima rengti ir perėjimo patalpose (koridoriuose) bei prie įėjimo į balsavimo patalpos pastatą.

## **62 straipsnis. Balsavimo pradžia**

Rinkimų dieną rinkėjams balsavimo patalpa atidaroma tik susirinkus ne mažiau kaip 3/5 apylinkės rinkimų komisijos narių. Iki balsavimo patalpos atidarymo rinkėjams joje gali būti tik apylinkės rinkimų komisijos nariai, rinkimų stebėtojai ir budintis policininkas. Apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas su komisijos nariais patikrina, ar balsadėžė yra tuščia, ir ją antspauduoja. Po to, kai apylinkės rinkimų komisija nustato, kad balsavimo patalpa parengta pagal nustatytus reikalavimus, apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas į balsų skaičiavimo protokolą įrašo visą apylinkės rinkimų komisijos iš savivaldybės rinkimų komisijos gautų biuletenių skaičių, antspauduoja rinkimų biuletenius, išdalija rinkėjų sąrašą ir išduoda rinkimų biuletenius komisijos nariams, kiekvienam komisijos nariui išduotų rinkimų biuletenių skaičių įrašo į rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolą, atidaro rinkėjams balsavimo patalpą taip paskelbdamas rinkimų pradžią.

## **63 straipsnis. Rinkėjo asmens tapatybės nustatymas**

1. Prie įėjimo į balsavimo patalpą rinkėjas pateikia apylinkės rinkimų komisijos nariui rinkėjo pažymėjimą, pasą ar kitą dokumentą, patvirtinantį jo asmens tapatybę. Komisijos narys, nustatęs, kad rinkėjas atvyko į tą rinkimų apylinkę, į kurios rinkėjų sąrašus jis yra įrašytas, įteikia rinkėjui rinkimų apylinkės antspaudu antspauduotą atvykimo lapelį, kuriame yra nurodyta, kelintas rinkėjas atvyko balsuoti, ir nurodo, į kurį komisijos narį kreiptis rinkimų biuletenio. Draudžiama vienam rinkėjui išduoti kelis atvykimo lapelius arba išduoti kitam rinkėjui skirtą lapelį. Jeigu asmuo, atvykęs į balsavimo patalpą, neturi reikalingų dokumentų arba neaišku, ar jis yra įrašytas į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą, komisijos narys jam atvykimo lapelio neišduoda, bet įteikia svečio lapelį ir pasiunčia jį pas komisijos pirmininką ar jo pavaduotoją išsiaiškinti dėl balsavimo.

2. Komisijos narys, kuriam pavesta išduoti rinkimų biuletenius, iš pateiktų dokumentų nustatęs, kad atvykęs balsuoti asmuo tikrai yra į rinkėjų sąrašą įrašytas asmuo, arba jeigu rinkimų komisijos pirmininkui raštu tai paliudija du į tos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą įrašyti Lietuvos Respublikos piliečiai arba nuolat Lietuvoje gyvenantys kitos Europos Sąjungos valstybės narės piliečiai, rinkėjų sąrašė suranda rinkėjo pavardę, paima iš asmens rinkėjo pažymėjimą ir atvykimo lapelį. Po to, kai rinkėjas ir rinkimų biuletenius išduodantis komisijos narys pasirašo rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašė, rinkėjui išduodamas rinkimų biuletenis. Rinkėjo pažymėjimas ir atvykimo lapelis rinkėjui negrąžinami. Balsuojant paštu, rinkėjo pažymėjime pažymima apie biuletenio išdavimą ir rinkėjo pažymėjimas grąžinamas rinkėjui.

3. Išduoti rinkėjui kito asmens rinkimų biuletenį draudžiama. Komisijos narys, pažeidęs šį reikalavimą, atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

## **64 straipsnis. Balsavimo tvarka**

1. Gavęs rinkimų biuletenį, rinkėjas eina į balsavimo kabinetą ir joje biuletenį užpildo. Pildyti rinkimų biuletenį ne balsavimo kabinoje draudžiama.

2. Rinkimų biuletenyje rinkėjas pažymi tą kandidatų sąrašą, už kurį jis balsuoja „už“, ir, pareikšdamas valią dėl sąrašo kandidatų, specialiai tam skirtuose biuletenio laukeliuose įrašo penkių pasirinktų šio sąrašo kandidatų rinkimų numerius. Tuo būdu už šiuos kandidatus paduodami pirmumo balsai. Jeigu biuletenyje to paties kandidato rinkimų numeris įrašytas du ar daugiau kartų, šiam kandidatui pagal šį biuletenį įskaitomas tik vienas pirmumo balsas. Jeigu pagal padarytas žymas negalima nustatyti rinkėjo valios dėl vieno ar daugiau kandidatų rinkimų numerių, laikoma, kad rinkėjas nepareikšė valios dėl tų kandidatų.

3. Užpildytą rinkimų biuletenį rinkėjas pats įmeta į balsadėžę.

4. Jeigu rinkėjas, neįmetęs rinkimų biuletenio į balsadėžę, prašo, sugadintas rinkimų biuletenis pakeičiamas nauju. Rinkimų komisijos narys sugadintą rinkimų biuletenį perbraukia, ant jo pasirašo ir išduoda naują rinkimų biuletenį. Sugadinti rinkimų biuleteniai laikomi atskirai.

5. Rinkėjas, kuris dėl fizinių trūkumų negali pats rinkimų biuletenio užpildyti ir įmesti į balsadėžę, gali pasikviesti kitą asmenį (išskyrus rinkimų komisijos pirmininką, narį ar rinkimų

stebėtoją), kad šis už jį atliktų šiuos veiksmus. Rinkėjas, neturintis fizinių trūkumų, dėl kurių jis negalėtų užpildyti rinkimų biuletenį, turi balsuoti pats.

#### **65 straipsnis. Balsavimas paštu**

1. Balsuoti paštu gali rinkėjai, kurie dėl sveikatos būklės ar amžiaus yra sveikatos priežiūros (išskyrus ambulatorines), socialinės rūpybos ar globos įstaigose arba atlieka privalomąją karo tarnybą ir todėl negali atvykti balsuoti į rinkimų apylinkę, arba atlieka tikrąją karo tarnybą, valstybės tarnybą ar dirba pagal darbo sutartis tarptautinėse karinėse operacijose užsienyje, arba atlieka arešto ar laisvės atėmimo bausmę, arba yra areštinėse, tardymo izoliatoriuose (sulaikymo namuose). Balsuoti paštu galima specialiai balsavimui sudarytuose paštuose (toliau – specialūs paštai) jų darbo valandomis paskutinį trečiadienį, ketvirtadienį ar penktadienį iki rinkimų dienos. Užsienyje esančiuose kariniuose vienetuose balsuojama paštu Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka krašto apsaugos ministro teikimu. Balsavimo paštu išlaidos apmokamos iš valstybės biudžeto lėšų.

2. Už balsavimo paštu organizavimą atsako pašto vadovas. Už pašto darbo balsuojant paštu priežiūros organizavimą atsako rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje tas paštas yra, komisijos pirmininkas. Jis kartu su kitų rinkimų apylinkių komisijų pirmininkais, kuriems tai pavedė savivaldybės rinkimų komisija, organizuoja, kad rinkimų komisijos nariai dalyvautų balsuojant specialiuose paštuose. Už balsavimo paštu užsienyje esančiuose kariniuose vienetuose organizavimą atsako tų karinių vienetų vadai.

3. Rinkimų biuleteniams ir vokams išduoti ir priimti balsuojant paštu pašto vadovas savivaldybės rinkimų komisijos pritarimu paskiria pašto darbuotojus, kuriems patikima dirbti su rinkimų dokumentais. Jeigu savivaldybės rinkimų komisija pareikalauja, pašto vadovas privalo nušalinti pašto darbuotoją nuo darbo su rinkimų dokumentais. Pašto darbuotojams, kurie įgaliojami išduoti ir priimti rinkimų dokumentus, savivaldybės rinkimų komisija išduoda nustatytos formos pažymas. Šios pažymos neturintis pašto darbuotojas neturi teisės išduoti ir priimti rinkimų dokumentų. Rinkimų komisijos narys, rinkimų stebėtojas, pateikęs pašto darbuotojui savo pažymėjimą, rinkėjas, pateikęs rinkėjo pažymėjimą ir asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, turi teisę įrašyti į šią pažymą savo pastabą. Apie ją pašto vadovas nedelsdamas praneša savivaldybės rinkimų komisijai.

4. Šio Įstatymo 68, 69, 70 ir 71 straipsniuose nurodytose vietose turi būti patalpa (vieta), kur rinkėjas galėtų netrukdomas ir slapta užpildyti rinkimų biuletenį ir įdėti jį į balsavimo voką. Šiais atvejais balsavimą gali stebėti rinkimų stebėtojai, turintys rinkimų stebėtojo pažymėjimą stebėti rinkimus bet kurioje rinkimų apylinkėje.

5. Pašto darbuotojas rinkimų dokumentus rinkėjui išduoda Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka. Kartu su rinkimų biuleteniu rinkėjui išduodami balsavimo paštu vokai. Išorinį balsavimo paštu voką pašto darbuotojas adresuoja tai apylinkės rinkimų komisijai, kuri nurodyta asmens rinkėjo pažymėjime.

6. Rinkėjas balsuoja asmeniškai ir slapta:

- 1) užpildo rinkimų biuletenį;
- 2) užpildytą rinkimų biuletenį įdeda į vidinį balsavimo paštu voką;
- 3) užkliauja vidinį balsavimo paštu voką;
- 4) vidinį balsavimo paštu voką kartu su rinkėjo pažymėjimu įdeda į išorinį balsavimo paštu voką;
- 5) užkliauja išorinį balsavimo paštu voką.

7. Šio straipsnio 6 ir 8 dalyse nurodytus veiksmus rinkėjas atlieka pats. Jeigu rinkėjas dėl fizinių trūkumų ar neįgalumo šių veiksmų pats atlikti negali, jo prašymu juos atlieka rinkėjo pasirinktas asmuo. Šis asmuo rinkimų biuletenį privalo užpildyti rinkėjo akivaizdoje pagal jo nurodymą ir išsaugoti balsavimo paslaptį.

8. Užkliaujotą išorinį balsavimo paštu voką (su jame esančiu rinkėjo pažymėjimu, vidiniu balsavimo paštu voku ir ten esančiu biuleteniu) rinkėjas įteikia pašto darbuotojui. Šis, gavęs rinkėjo įteiktą voką, rinkėjo akivaizdoje užkliauja jį specialiu ženklu ir išduoda rinkėjui šio voko priėmimo kvitą.

9. Pašto darbuotojui draudžiama už rinkėją atlikti šio straipsnio 6 ir 8 dalyse nurodytus veiksmus, taip pat priimti iš rinkėjo neužkliaujotą išorinį balsavimo paštu voką. Rinkėjams

draudžiama išsinešti iš specialaus pašto rinkimų biuletenius, balsavimo paštu vokus ar juos perduoti kitiems asmenims.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

### **65<sup>1</sup> straipsnis. Balsavimas namuose ir balsavimas iš anksto**

1. Balsuoti namuose gali tik šie rinkėjai: neįgalieji, dėl ligos laikinai nedarbingi rinkėjai, sukakę 70 metų ir vyresni rinkėjai, jeigu jie dėl sveikatos būklės patys negali atvykti balsuoti rinkimų dieną į rinkimų apylinkę ir jeigu jie pateikė Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos rinkėjo prašymą balsuoti namuose. Namuose balsuojančių rinkėjų sąrašus sudarančios ir tikslinančios rinkimų komisijos turi teisę duomenis apie neįgalius asmenis gauti iš Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos ar jos teritorinių skyrių, o duomenis apie laikinai nedarbingus asmenis – iš sveikatos priežiūros įstaigų. Šių duomenų rinkimų komisijos negali skleisti ir juos naudoja tik namuose balsuojančių rinkėjų sąrašų tikslinimo tikslais.

2. Rinkėjų prašymai balsuoti namuose pateikiami apylinkių rinkimų komisijoms. Rinkėjų, gyvenančių konkrečios rinkimų apylinkės teritorijoje, prašymai balsuoti namuose pradedami priimti įteikiant jiems rinkėjo pažymėjimus ir baigiami priimti paskutinį trečiadienį iki rinkimų dienos. Rinkėjų, kurie laikinai apsistojo konkrečios rinkimų apylinkės teritorijoje ir nėra įrašyti į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą, prašymai balsuoti namuose baigiami priimti paskutinį antradienį iki rinkimų dienos. Rinkėjas, kuris dėl fizinių trūkumų ar neįgalumo pats negali užpildyti prašymo balsuoti namuose ar jo įteikti apylinkės rinkimų komisijai, gali pavesti šiuos veiksmus už jį atlikti savo šeimos nariui, kaimynui ar asmeniui, kuris juo rūpinasi. Šie rinkėjo prašymą pasirašo ir nurodo savo vardą, pavardę ir asmens kodą.

3. Balsuoti iš anksto gali rinkėjai, kurie rinkimų dieną negali atvykti balsuoti į rinkimų apylinkę. Rinkėjų balsavimą iš anksto organizuoja savivaldybės rinkimų komisija. Balsavimas iš anksto turi vykti nuo 8 iki 20 valandos paskutinį trečiadienį ir ketvirtadienį iki rinkimų dienos iš anksto parengtose ir balsavimui tinkamose patalpose, esančiose pastate, kuriame yra tos savivaldybės mero (administracijos direktoriaus) darbo vieta. Rinkimų biuleteniams ir balsavimo vokams išduoti ir priimti balsuojant iš anksto savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkas paskiria ne mažiau kaip du savivaldybės rinkimų komisijos ar apylinkių rinkimų komisijų narius, kurie negali būti pasiūlyti tos pačios politinės partijos. Balsavimą iš anksto prižiūri savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkas ar jo pavedimu savivaldybės rinkimų komisijos narys.

4. Į rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą įrašytų namuose balsuojančių rinkėjų sąrašą paskutinį ketvirtadienį iki rinkimų dienos sudaro ir tvirtina apylinkės rinkimų komisija. Rinkėjų, kurie gyvena ar laikinai apsistojo konkrečios rinkimų apylinkės teritorijoje, bet įrašyti į kitos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašus ir juos tikslinant į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą nebuvo įrašyti, sąrašą paskutinį trečiadienį iki rinkimų dienos sudaro ir tvirtina savivaldybės rinkimų komisija.

5. Balsavimo paštu vokus ir rinkimų biuletenius rinkėjams, kurie įrašyti į namuose balsuojančių rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą ir kurie yra šios rinkimų apylinkės rinkėjai, paskutinį penktadienį ar šeštadienį iki rinkimų dienos nuo 8 iki 20 valandos į namus pristato ne mažiau kaip du apylinkės rinkimų komisijos nariai. Balsavimo paštu vokus ir rinkimų biuletenius rinkėjams, kurie įrašyti į namuose balsuojančių savivaldybės rinkėjų sąrašą, bet neįrašyti į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje jie laikinai apsistoję, rinkėjų sąrašą, paskutinį ketvirtadienį iki rinkimų dienos į namus pristato ne mažiau kaip du savivaldybės rinkimų komisijos nariai arba jos pirmininko pavedimu – ne mažiau kaip du apylinkės rinkimų komisijos nariai. Balsavimą namuose ir iš anksto gali stebėti rinkimų stebėtojai, turintys pažymėjimą stebėti rinkimus bet kurioje rinkimų apylinkėje. Pasibaigus balsavimui, užklijuoti išoriniai balsavimo paštu vokai perduodami paštui, o šis juos perduoda rinkimų apylinkėms kartu su paštu balsavusių rinkėjų rinkimų dokumentais. Rinkėjų, balsavusių namuose ir iš anksto, sąrašus, nepanaudotus rinkimų biuletenius įtraukia į apskaitą ir saugo balsavimą organizavusios rinkimų komisijos, o pasibaigus rinkimams, kartu su kitais rinkimų dokumentais perduoda atitinkamai savivaldybės rinkimų komisijai ar Vyriausiajai rinkimų komisijai.

6. Konkretų rinkimų komisijos narių atvykimo į namus pas rinkėjus grafiką tvirtina apylinkės ar savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkas ne vėliau kaip atitinkamai paskutinį ketvirtadienį ar trečiadienį iki rinkimų dienos 12 valandos. Šis grafikas yra viešas, jo kopija išskabinama apylinkės (savivaldybės) rinkimų komisijos skelbimų lentoje grafiko patvirtinimo

dieną. Vykti pas namuose balsuojančius rinkėjus kartu gali tik skirtingų politinių partijų pasiūlyti rinkimų komisijos nariai ir rinkimų stebėtojai.

7. Balsavimui namuose taikomos šio Įstatymo 65 straipsnio 6 ir 7 dalių nuostatos.

8. Užklijuotą išorinį balsavimo voką (su jame esančiais rinkėjo pažymėjimu, vidiniu balsavimo voku ir ten esančiu rinkimų biuleteniu) rinkėjas įteikia apylinkės (savivaldybės) rinkimų komisijos nariui. Šis, gavęs rinkėjo įteiktą voką, jį užklijuoja specialiu ženklu ir išduoda rinkėjui šio voko priėmimo kvitą.

9. Daryti poveikį namuose balsuojančio rinkėjo apsisprendimui ar skubinti jį balsuoti draudžiama. Komisijos nariams draudžiama už rinkėją atlikti šio Įstatymo 65 straipsnio 6 ir 7 dalyse nurodytus veiksmus, taip pat priimti iš rinkėjo neužklijuotą išorinį balsavimo voką. Rinkėjams draudžiama išsinešti biuletenius ar juos perduoti kitiems asmenims.

*Įstatymas papildytas straipsniu:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-1227](#), 2010-12-14, *Žin.*, 2010, Nr. 153-7794 (2010-12-28)

## **66 straipsnis. Balsavimas Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose**

1. Rinkėjai, išvykę į užsienio valstybes, turi teisę balsuoti Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje ar konsulinėje įstaigoje šių darbo valandomis. Balsavimui skiriama ne mažiau kaip 4 valandos per šių įstaigų darbo dieną. Balsavimas baigiamas rinkimų dieną Lietuvos Respublikos laiku.

2. Rinkimų dokumentus rinkėjams, pranešusiems savo gyvenamosios vietos adresą Lietuvos Respublikos diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaigai, įteikia ar jų pageidavimu paštu išsiunčia ir priima šių įstaigų sudarytos balsavimo komisijos.

3. Rinkėjams, atvykusiems balsuoti į Lietuvos Respublikos diplomatinę atstovybę ar konsulinę įstaigą, draudžiama išsinešti rinkimų dokumentus ar juos perduoti kitiems asmenims.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

## **67 straipsnis. Balsavimas laivuose**

1. Rinkėjai (laivo įgulos nariai ir keleiviai), esantys laive, jeigu jie ne mažiau kaip prieš 4 dienas iki rinkimų dienos yra išplaukę iš Lietuvos Respublikos uosto ir negrįžę iki rinkimų dienos arba jeigu yra kitų aplinkybių, dėl kurių jie negali balsuoti savo rinkimų apylinkėje, paštu, Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje ar konsulinėje įstaigoje, turi teisę balsuoti laive.

2. Vyriausioji rinkimų komisija susisiekimo ministro teikimu sudaro su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojančių laivų, kuriuose yra ne mažiau kaip 5 įgulos nariai rinkėjai, organizuojamas balsavimas ir balsavimo metu palaikomas radijo ryšys, sąrašą. Vyriausioji rinkimų komisija susisiekimo ministro teikimu nustato tokį balsavimo kiekviename laive laiką, kad kiekvienam laive esančiam rinkėjui būtų sudaryta galimybė balsuoti.

3. Laivuose balsuojantiems rinkėjams rinkėjo pažymėjimai neįteikiami.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

## **68 straipsnis. Balsavimo organizavimas Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir laivuose**

1. Balsavimui organizuoti ir paduotiems balsams suskaičiuoti Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir laivuose sudaromos balsavimo komisijos.

2. Balsavimo komisijos sudaromos iš pirmininko ir ne mažiau kaip dviejų narių. Balsavimo komisijas Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ar konsulinėse įstaigose sudaro jų vadovai iš Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos darbuotojų arba kitų užsienio valstybėje gyvenančių Lietuvos Respublikos piliečių. Balsavimo komisijų narių rašytinių pasižadėjimų davimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

3. Balsavimo komisijas laivuose sudaro laivų kapitonai – Lietuvos Respublikos piliečiai, atsižvelgdami į laivo įgulos – Lietuvos Respublikos piliečių susirinkimo sprendimą.

4. Balsavimo, balsų skaičiavimo ir protokolų pateikimo Vyriausiajai rinkimų komisijai tvarką, taip pat rinkimų stebėtojų pažymėjimų įteikimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

5. Vyriausioji rinkimų komisija užsienio reikalų ministro teikimu sudaro Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybių ir konsulinių įstaigų, kuriose vyksta balsavimas, sąrašą ir kiekvienai diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaigai nustato balsavimo dieną (ne mažiau kaip 10 dienų).

6. Už balsavimo organizavimą, protokolų ir kitų Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytų rinkimų dokumentų pateikimą Vyriausiajai rinkimų komisijai Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose atsako jų vadovai, o laivuose – laivų kapitonai – Lietuvos Respublikos piliečiai.

7. Laivuose, kuriuose organizuoti balsavimą pagal šio Įstatymo reikalavimus nėra sąlygų, balsavimas neorganizuojamas.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

#### **69 straipsnis. Balsavimas sveikatos priežiūros, socialinės rūpybos ir globos įstaigose**

1. Rinkėjai, kurie dėl sveikatos būklės ar amžiaus yra sveikatos priežiūros (išskyrus ambulatorines), socialinės rūpybos ar globos įstaigose, turi teisę balsuoti šiose įstaigose.

2. Savivaldybės rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 15 dienų iki rinkimų dienos šio straipsnio 1 dalyje nurodytų įstaigų vadovų teikimu sudaro specialių paštų sąrašą ir pašto vadovo teikimu nustato tokį jų darbo laiką, kad balsavimo specialiuose paštuose dienos atitiktų šio Įstatymo 65 straipsnio 1 dalį.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytų įstaigų vadovai sudaro specialiuose paštuose balsuojančių rinkėjų sąrašus. Specialiame pašte balsuojančių rinkėjų sąrašė turi būti nurodyta rinkėjo vardas ir pavardė, asmens kodas, savivaldybės rinkimų komisija (pavadinimas ir numeris), ar rinkėjas turi rinkėjo pažymėjimą. Specialiame pašte balsuojančių rinkėjų sąrašą įstaigos vadovas perduoda savivaldybės rinkimų komisijai, iš jos gauna rinkėjų pažymėjimus arba juos išspausdina pagal elektroninio ryšio priemonėmis gautus duomenis ir užtikrina jų įteikimą rinkėjams, skiria balsavimui tinkamas patalpas ir atsako, kad rinkėjams būtų pranešta apie specialaus pašto darbo vietą ir laiką, taip pat kad rinkėjams būtų sudarytos sąlygos į ją atvykti.

4. Rinkėjai, neturintys judėjimo sutrikimų, balsuoja šio Įstatymo 65 straipsnio 6 ir 7 dalyse nustatyta tvarka. Pas rinkėjus, turinčius judėjimo sutrikimų, atvyksta ne mažiau kaip du apylinkės rinkimų komisijos nariai, rinkimų stebėtojai (jeigu šie pageidauja) ir specialaus pašto darbuotojai.

5. Rinkėjai, kurie dėl fizinių trūkumų ar neįgalumo negali patys atlikti balsavimo veiksmų, gali pavesti juos atlikti kitiems asmenims. Šie asmenys rinkimų biuletenį privalo užpildyti rinkėjo akivaizdoje, pagal jo nurodymą ir išsaugoti balsavimo paslaptį.

6. Rinkimų komisijos nariams, specialaus pašto darbuotojams ir rinkimų stebėtojams draudžiama už rinkėją atlikti balsavimo veiksmus, taip pat priimti iš rinkėjo neužklijuotą išorinį balsavimo paštą voką.

7. Daryti poveikį sveikatos priežiūros, socialinės rūpybos ar globos įstaigose balsuojančio rinkėjo apsisprendimui ar skubinti jį balsuoti draudžiama.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

#### **70 straipsnis. Balsavimas kariniuose vienetuose**

1. Rinkėjai, atliekantys privalomąją karo tarnybą, turi teisę balsuoti kariniuose vienetuose, kuriuose atlieka tarnybą. Rinkėjai, atliekantys tikrąją karo tarnybą, valstybės tarnybą ar dirbantys pagal darbo sutartis tarptautinėse karinėse operacijose užsienyje, turi teisę balsuoti užsienyje esančiuose kariniuose vienetuose, dalyvaujančiuose tose tarptautinėse karinėse operacijose. Balsavimo užsienyje esančiuose kariniuose vienetuose tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija krašto apsaugos ministro teikimu.

2. Savivaldybės rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 15 dienų iki rinkimų karinių vienetų vadų teikimu sudaro specialių paštų sąrašą ir pašto vadovo teikimu nustato tokį jų darbo laiką, kad balsavimo specialiuose paštuose dienos atitiktų šio Įstatymo 65 straipsnio 1 dalį.

3. Karinių vienetų vadai sudaro specialiuose paštuose balsuojančių rinkėjų sąrašus. Specialiame pašte balsuojančių rinkėjų sąrašė turi būti nurodyta rinkėjo vardas ir pavardė, asmens kodas, savivaldybės rinkimų komisija (pavadinimas ir numeris), ar rinkėjas turi rinkėjo pažymėjimą. Specialiame pašte balsuojančių rinkėjų sąrašą karinio vieneto vadas perduoda savivaldybės rinkimų komisijai, iš jos gauna rinkėjų pažymėjimus arba juos išspausdina pagal elektroninio ryšio priemonėmis gautus duomenis ir užtikrina jų įteikimą rinkėjams, skiria balsavimui tinkamas patalpas ir atsako, kad rinkėjams būtų pranešta apie specialaus pašto darbo vietą ir laiką, taip pat kad rinkėjams būtų sudarytos sąlygos į ją atvykti. Jeigu nėra sąlygų sudaryti specialų paštą arba užtikrinti, kad rinkėjai galės tinkamai atlikti balsavimo veiksmus, karinių vienetų vadai (išskyrus užsienyje esančių karinių vienetų vadus) sudaro sąlygas rinkėjams nuvykti balsuoti į paštą ar parvykti rinkimų dieną į rinkimų apylinkę, į kurios rinkėjų sąrašą jie įrašyti.

4. Balsavimui kariniuose vienetuose taikomos šio Įstatymo 65 straipsnio nuostatos.

5. Daryti poveikį kariniame vienete balsuojančio rinkėjo apsisprendimui ar skubinti jį balsuoti draudžiama.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

### **71 straipsnis. Balsavimas bausmių vykdymo įstaigose**

1. Rinkėjai, atliekantys arešto ar laisvės atėmimo bausmę, turi teisę balsuoti savo bausmės vykdymo įstaigoje.

2. Savivaldybės rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 15 dienų iki rinkimų dienos bausmių vykdymo įstaigų vadovų teikimu sudaro specialių paštų sąrašą ir pašto vadovo teikimu nustato tokį jų darbo laiką, kad balsavimo dienos atitiktų šio Įstatymo 65 straipsnio 1 dalį.

3. Bausmių vykdymo įstaigų vadovai sudaro specialiuose paštuose balsuojančių rinkėjų sąrašus. Specialiame pašte balsuojančių rinkėjų sąrašė turi būti nurodyta rinkėjo vardas ir pavardė, asmens kodas, savivaldybės rinkimų komisija (pavadinimas ir numeris), ar rinkėjas turi rinkėjo pažymėjimą. Specialiame pašte balsuojančių rinkėjų sąrašą bausmių vykdymo įstaigos vadovas perduoda savivaldybės rinkimų komisijai, iš jos gauna rinkėjų pažymėjimus arba juos išspausdina pagal elektroninio ryšio priemonėmis gautus duomenis ir užtikrina jų įteikimą rinkėjams prieš balsavimą, skiria balsavimui tinkamas patalpas ir atsako, kad rinkėjams būtų pranešta apie specialaus pašto darbo vietą ir laiką, taip pat kad rinkėjams būtų sudarytos sąlygos į ją atvykti.

4. Balsavimui bausmių vykdymo įstaigose taikomos šio Įstatymo 65 straipsnio nuostatos.

5. Balsavimui areštinėse, tardymo izoliatoriuose (sulaikymo namuose) taikomos šio straipsnio ir šio Įstatymo 65 straipsnio nuostatos.

6. Daryti poveikį areštinėje, tardymo izoliatoriuje (sulaikymo namuose) ar bausmės vykdymo įstaigoje balsuojančio rinkėjo apsisprendimui ar skubinti jį balsuoti draudžiama.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

## **DEŠIMTASIS SKIRSNIS BALŲ SKAIČIAVIMAS**

### **72 straipsnis. Balsavimo vokų ir rinkimų biuletenių apskaita**

1. Balsavimo vokų ir rinkimų biuletenių apskaitos tvarką Lietuvos Respublikoje nustato ir šią apskaitą tvarko Vyriausioji rinkimų komisija.

2. Balsavimo paštų vokų ir rinkimų biuletenių apskaitą, išdavimą ir priėmimą balsuojant paštu tvarko atitinkamų pašto skyrių vadovai. Apskaitos duomenis pašto vadovas nurodo specialiai tam skirtame žurnale. Balsavimo paštų vokų ir rinkimų biuletenių, naudojamų balsuojant užsienyje esančiuose kariniuose vienetuose, apskaitą, išdavimą ir priėmimą tvarko tų karinių vienetų vadai. Jie Vyriausiajai rinkimų komisijai perduoda rinkimų dokumentų apskaitos duomenis, nepanaudotus balsavimo paštų vokus, rinkimų biuletenius ir balsavimo paštų vokus su rinkėjų užpildytais rinkimų biuleteniais. Gautus balsavimo vokus su rinkėjų užpildytais rinkimų biuleteniais Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip iki rinkimų dienos persiunčia rinkimų apylinkės, į kurios rinkėjų sąrašą įrašytas rinkėjas, komisijai.

3. Likus vienai dienai iki rinkimų dienos, nepanaudotus balsavimo paštų vokus ir rinkimų biuletenius pašto vadovas grąžina savivaldybės rinkimų komisijai.

4. Balsavimo paštu vokus su rinkėjų užpildytais rinkimų biuleteniais pašto vadovas ar jo įgaliotas asmuo įteikia apylinkių rinkimų komisijoms rinkimų dieną ne vėliau kaip likus 2 valandoms iki rinkimų pabaigos.

5. Rinkėjų, kurie namuose balsavo paskutinį ketvirtadienį iki rinkimų dienos, išorinius balsavimo vokus, nepanaudotus ir sugadintus rinkimų biuletenius savivaldybės rinkimų komisijai perduoda rinkimų komisijų nariai, kurie pagal šio Įstatymo 65<sup>1</sup> straipsnio nuostatas vyko į rinkėjų namus. Savivaldybės rinkimų komisija ne vėliau kaip paskutinį penktadienį iki rinkimų dienos išorinius balsavimo vokus perduoda paštui.

6. Rinkėjų, kurie namuose balsavo paskutinį penktadienį ar šeštadienį iki rinkimų dienos, išoriniai balsavimo vokai, nepanaudoti ir sugadinti rinkimų biuleteniai iki tos pačios dienos 21 valandos perduodami apylinkės rinkimų komisijos pirmininkui. Apylinkės rinkimų komisija, patikrinusi gautus rinkimų dokumentus, sprendžia, ar balsavimas namuose atitiko šio Įstatymo reikalavimus.

7. Išoriniai balsavimo vokai saugomi kartu su rinkimų biuleteniais.

8. Prieš pradėdant skaičiuoti rinkėjų balsus, gauti paštu balsavusių rinkėjų išoriniai balsavimo vokai sudedami kartu su namuose balsavusių rinkėjų išoriniais balsavimo vokais, sumaišomi ir skaičiuojami pagal šio Įstatymo 76 straipsnį kartu ir ta pačia tvarka kaip ir paštu gauti rinkėjų balsai.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

### **73 straipsnis. Apylinkės rinkimų komisijos darbo organizavimas skaičiuojant balsus**

1. Balsų skaičiavimą apylinkės rinkimų komisijoje organizuoja ir jam vadovauja komisijos pirmininkas. Jo nurodymai skaičiuojant balsus privalomi ir juos turi vykdyti visi balsavimo patalpoje esantys asmenys. Apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas turi užtikrinti, kad balsai būtų skaičiuojami nustatyta tvarka, ir turi teisę pareikšti įspėjimą bet kuriam balsavimo patalpoje esančiam asmeniui, jeigu šis trukdo komisijos darbą ar netinkamai atlieka savo pareigas. Šį sprendimą komisijos pirmininkas paskelbia viešai. Sprendimas įrašomas į rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolą ir pasirašomas komisijos pirmininko. Sprendimas privalo būti vykdomas nedelsiant, o prireikus rinkimų komisija jį gali svarstyti tik po to, kai bus pasirašytas balsų skaičiavimo protokolą.

2. Visi į rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolą įrašomi duomenys turi būti viešai skelbiami taip, kad juos girdėtų visi dalyvaujantys skaičiuojant balsus asmenys. Jeigu dėl biuletenio galiojimo ar žymų prasmės kyla abejonių, komisijos pirmininkas biuletenį pateikia komisijos nariams ir skelbia balsavimą dėl jo įvertinimo (jeigu tokių biuletenių yra keletas, jie pateikiami po vieną). Šio balsavimo rezultatai užrašomi ant biuletenio tuščiojoje pusėje.

### **74 straipsnis. Rinkimų biuletenių apskaita rinkimų apylinkėse**

1. Uždarius balsavimo patalpą, apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 rinkimų komisijos narių, užključia ir antspauduoja balsadėžės plyšį.

2. Atskirai iš kiekvieno apylinkės rinkimų komisijos nario surenkami nepanaudoti rinkimų biuleteniai, viešai suskaičiuojami, jų skaičius įrašomas į rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolą. Pagal parašus rinkėjų sąrašė, rinkėjo pažymėjimus, atvykimo lapelius, rinkėjų sugadintus ir grąžintus pakeisti tuščiais biuletenius patikrinama, ar komisijos narys visus biuletenius išdavė teisėtai.

3. Nepanaudotus ir sugadintus rinkimų biuletenius apylinkės rinkimų komisija viešai suskaičiuoja, anuliuoja nukirpdama dešinią viršutinį kampą, sudeda į specialiai tam skirtus vokus ir šiuos vokus antspauduoja. Nepanaudotų ir sugadintų biuletenių skaičius įrašomas į rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolą.

### **75 straipsnis. Rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje balsavusių rinkėjų balsų skaičiavimas**

1. Apylinkės rinkimų komisija, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 jos narių, apžiūri apylinkės rinkimų balsadėžę: ar nepažeisti antspaudai, ar nėra kitų požymių, liudijančių, kad ji galėjo būti atidaryta ar kitaip būtų buvę įmanoma iš jos išimti rinkimų biuletenius. Ar balsadėžė buvo pažeista, sprendžia komisija dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 jos narių. Jeigu komisija priima

sprendimą, kad balsadėžė buvo pažeista, dėl to surašomas aktas, balsadėžė supakuojama, paketas antspauduojamas ir balsai neskaičiuojami. Balsadėžė pristatoma savivaldybės rinkimų komisijai. Sprendimą dėl šioje balsadėžėje esančių balsų skaičiavimo priima savivaldybės rinkimų komisija.

2. Kai įsitikinama, kad balsadėžė nebuvo pažeista, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 apylinkės rinkimų komisijos narių ir rinkimų stebėtojams, ji atidaroma, visi rinkimų biuleteniai sudedami ant stalų, ant kurių negali būti jokių kitų dokumentų bei rašymo priemonių (išskyrus juodus grafitinius pieštukus), ir komisija suskaičiuoja visus balsadėžėje buvusius biuletenius. Biuleteniai surūšiuojami į galiojančius ir negaliojančius. Galiojantys biuleteniai suskirstomi į grupes pagal juose rinkėjų padarytas žymas. Kiekviena biuletenių grupė turi būti perskaičiuota mažiausiai du kartus. Antrą kartą biuletenius turi perskaičiuoti kiti komisijos nariai. Iš visų biuletenių turi būti išskirti, jeigu aptinkama, neturintys būtinų požymių biuleteniai (nenustatytos formos, neantspauduoti ar antspauduoti ne šios apylinkės rinkimų komisijos antspaudu ir pan.). Apie tokius biuletenius nedelsiant turi būti pranešta savivaldybės rinkimų komisijai ir įrašyta rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokole. Skaičiavimo rezultatai turi būti paskelbti ir įrašyti į protokolą, suskaičiuoti biuleteniai sudėti į specialų voką (vokus), kuris (kurie) užklijuojamas ir saugomas. Po to, kai rinkimų komisija nustato, kiek kandidatų sąrašai gavo apylinkės balsavimo patalpoje balsavusių rinkėjų balsų, pradedami skaičiuoti paštu balsavusių rinkėjų balsai.

3. Biuleteniai, pagal kurių žymas galima nustatyti, už kurį kandidatų sąrašą balsavo rinkėjas, bet negalima nustatyti, kokią valią jis pareiškė dėl balsuoto sąrašo kandidatų, vien dėl to negali būti pripažinti negaliojančiais. Jeigu rinkėjas biuletenyje nenurodė kandidato rinkimų numerio, nurodė nesamą kandidato rinkimų numerį, taip pat jeigu pagal įrašą ar įrašus neįmanoma nustatyti rinkėjo valios, pirmumo balsas ar balsai pagal šio biuletenio antrosios dalies specialųjį laukelį (laukelius) neskaičiuojami. Jeigu biuletenyje to paties kandidato rinkimų numeris įrašytas du ar daugiau kartų, šiam kandidatui pagal šį biuletenį įskaitomas tik vienas balsas.

4. Sprendimą dėl rinkimų biuletenio pripažinimo negaliojančiu arba kai kyla komisijos narių ginčas dėl biuletenio žymų įvertinimo priima rinkimų komisija balsavimu. Šio balsavimo rezultatas nurodomas kitoje to biuletenio pusėje.

5. Balsai skaičiuojami taip, kad šią procedūrą, rinkėjų žymas rinkimų biuleteniuose galėtų matyti visi balsų skaičiavimo metu dalyvaujantys asmenys ir įsitikintų, jog balsai skaičiuojami sąžiningai ir teisingai. Rinkimų komisija privalo vieną kartą balsus perskaičiuoti, jei iki rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolo pasirašymo to pareikalauja bent vienas rinkimų komisijos narys ar rinkimų stebėtojas.

6. Konkrečią biuletenių ir balsų skaičiavimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 14 dienų iki rinkimų.

## **76 straipsnis. Balsavusių pašto vokais rinkėjų apskaita, jų paduotų balsų ir kandidatų pirmumo balsų skaičiavimas**

1. Suskaičiavus balsadėžėje rastus rinkimų biuletenius, pradedami skaičiuoti paštu ir namuose gauti rinkimų biuleteniai:

1) apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas pateikia neatplėštus visus paštu ir namuose gautus išorinius balsavimo vokus. Jų skaičius paskelbiamas ir įrašomas į balsų skaičiavimo protokolą;

2) išoriniai balsavimo paštu vokai po vieną atplėšiami;

3) iš išorinio balsavimo paštu voko išimamas rinkėjo pažymėjimas, garsiai perskaitoma rinkėjo pavardė, ji sutikrinama su apylinkės rinkėjų sąrašu ir vidinis balsavimo paštu vokas antspauduojamas rinkimų apylinkės antspaudu. Jeigu rinkėjo pažymėjime įrašytas asmuo, kurio nėra rinkėjų sąrašė, arba rinkėjų sąrašė yra rinkėjo parašas, liudijantis, kad jis jau balsavo rinkimų apylinkėje, arba yra gautas kitas to paties rinkėjo balsavimo paštu vokas, arba išoriniame voke nėra rinkėjo pažymėjimo, arba išoriniame voke yra įdėta daugiau kaip vienas vidinis balsavimo paštu vokas, antspaudas nededamas ir laikoma, kad voke esantis rinkimų biuletenis (biuleteniai) negalioja, vokas neatplėšiamas. Ant vidinio balsavimo voko būtina pažymėti, kad voke esantys biuleteniai negalioja. Tokių vokų turinys rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokole neįskaičiuojamas;

4) apylinkės rinkėjų sąrašė prie rinkėjo, kurio balsas gautas paštu ar namuose, pavardės įrašoma „balsavo paštu“ arba „BP“;

5) antspauduotas vidinis balsavimo paštu vokas įmetamas į balsadėžę, įrengtą ir antspauduotą pagal nustatytus reikalavimus;

6) baigus peržiūrėti visus paštu gautus vokus, balsadėžė atidaroma ir atplėšiami antspauduoti vidiniai balsavimo paštu vokai. Jeigu balsavimo paštu voke yra daugiau kaip vienas rinkimų biuletenis, visi voke esantys biuleteniai pripažįstami negaliojančiais. Toliau paštu gauti balsai skaičiuojami pagal šio Įstatymo 75 straipsnio reikalavimus.

2. Jeigu rinkimų apylinkėje (komisijoje) yra tik vienas antspauduotas vidinis balsavimo paštu vokas, kad nebūtų pažeistas balsavimo slaptumas, jis neatplėšiamas ir perduodamas šią komisiją sudariusiai rinkimų komisijai. Ši komisija balsavimo rezultatus įrašo į savo balsų skaičiavimo protokolą.

3. Po to, kai suskaičiuoti balsavimo patalpoje ir paštu už kandidatų sąrašus paduoti balsai, visi duomenys įrašyti į rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolo pirmąją dalį, protokolas ir pirmoji protokolo dalis pasirašyti komisijos narių, pirmininko bei rinkimų stebėtojų ir apylinkės rinkimų komisija pranešė savivaldybės rinkimų komisijai, kad balsai už kandidatų sąrašus yra suskaičiuoti, apylinkės rinkimų komisija gali pradėti skaičiuoti pirmumo balsus, paduotus už kandidatus. Apylinkės rinkimų komisija gali nuspręsti pirmumo balsus skaičiuoti iš karto arba, jeigu leido savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkas, kitą kartą, bet ne vėliau kaip po 24 valandų. Jeigu nusprendžiama pirmumo balsus skaičiuoti kitą kartą, biuleteniai, kurie turės būti skaičiuojami, Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka specialiame voke turi būti perduoti saugoti savivaldybės rinkimų komisijai. Šiuo atveju savivaldybės rinkimų komisija po to, kai priėmė iš apylinkės rinkimų komisijos rinkimų dokumentus, dėl jai perduotuose biuleteniuose pirmumo balsų skaičiavimo turi priimti vieną iš sprendimų:

1) grąžinti biuletenius ir pavesti pirmumo balsus suskaičiuoti tai apylinkės rinkimų komisijai, iš kurios jie buvo gauti;

2) pakeisti apylinkės rinkimų komisijos, iš kurios yra gauti rinkimų dokumentai, sprendimą dėl pirmumo balsų skaičiavimo ir pavesti pirmumo balsus suskaičiuoti kitos rinkimų apylinkės komisijai arba imtis skaičiuoti pirmumo balsus pačiai. Savivaldybės rinkimų komisija turi nustatyti pirmumo balsų skaičiavimo vietą ir laiką.

4. Jeigu apylinkės rinkimų komisija pirmumo balsus skaičiuoja kitą kartą arba perskaičiuoja biuletenius, ji, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 komisijos narių, patikrina, ar nebuvo atidarytas specialus vokas (vokai) su skaičiuotiniais biuleteniais. Jeigu apylinkės rinkimų komisija priima sprendimą, kad vokas buvo pažeistas ar kad buvo pakeistas jo turinys, dėl to surašomas aktas, vokas supakuojamas, paketas antspauduojamas ir balsai neskaičiuojami. Paketas pristatomas savivaldybės rinkimų komisijai. Apie tai nedelsiant pranešama Vyriausiajai rinkimų komisijai. Sprendimą dėl šiame pakete esančių balsų skaičiavimo priima savivaldybės rinkimų komisija. Kai įsitikinama, kad vokas nebuvo pažeistas, pradedamas pirmumo balsų skaičiavimas. Apie pirmumo balsų skaičiavimo vietą ir laiką, taip pat ir tuo atveju, kai savivaldybės rinkimų komisija nusprendžia perskaičiuoti rinkimų biuletenius, ne vėliau kaip prieš valandą iki skaičiavimo pradžios turi būti paskelbiama dviejose skelbimų lentose: įrengtoje pastate, kuriame yra savivaldybės rinkimų komisijos būstinė, ir pastate, kuriame bus skaičiuojami pirmumo balsai. Skaičiuojant pirmumo balsus, gali dalyvauti rinkimų stebėtojai ir turi būti policininkas. Visi rinkimų biuleteniai sudedami ant stalų, ant kurių negali būti jokių kitų dokumentų bei rašymo priemonių (išskyrus juodus grafitinius pieštukus), ir komisija patikrina, ar yra visi biuleteniai, kuriuose reikia suskaičiuoti pirmumo balsus. Konkrečią pirmumo balsų skaičiavimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 7 dienoms iki rinkimų. Pirmumo balsai turi būti skaičiuojami taip, kad šią procedūrą galėtų matyti visi balsų skaičiavimo metu dalyvaujantys asmenys ir įsitikintų, jog pirmumo balsai skaičiuojami sąžiningai ir teisingai. Suskaičiuoti pirmumo balsai įrašomi į rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolo antrąją dalį, biuleteniai supakuojami, paketas antspauduojamas ir perduodamas savivaldybės rinkimų komisijai.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

## **77 straipsnis. Rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolai**

1. Kiekvienoje rinkimų apylinkėje surašomas rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolas turi dvi dalis.

2. Rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolo pirmojoje dalyje įrašoma:

- 1) rinkimų apylinkės rinkėjų skaičius;
- 2) iš savivaldybės rinkimų komisijos gautų biuletenių skaičius;
- 3) kiekvienam komisijos nariui išduotų rinkimų biuletenių skaičius, rinkėjams išduotų biuletenių skaičius, rinkėjų parašų apylinkės rinkėjų sąraše skaičius, rinkėjo pažymėjimų skaičius, atvykimo lapelių skaičius, nepanaudotų ir sugadintų biuletenių skaičius;
- 4) anuliuotų rinkimų biuletenių skaičius;
- 5) rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje balsavusių rinkėjų skaičius;
- 6) balsadėžės atidarymo laikas;
- 7) balsadėžėje rastų negaliojančių rinkimų biuletenių skaičius;
- 8) balsadėžėje rastų galiojančių rinkimų biuletenių skaičius;
- 9) balsadėžėje rastų atskirai už kiekvienos partijos (jų koalicijos) iškeltų kandidatų sąrašą paduotų balsų skaičius;
- 10) namuose balsavusių rinkėjų balsavimo vokų skaičius, paštu gautų balsavimo vokų skaičius, bendras paštu ir namuose gautų balsavimo vokų skaičius, antspauduotų vidinių balsavimo paštu vokų skaičius;
- 11) paštu gautų negaliojančių rinkimų biuletenių skaičius;
- 12) paštu gautų galiojančių rinkimų biuletenių skaičius;
- 13) paštu gautų balsų, paduotų už kiekvienos partijos (jų koalicijos) iškeltų kandidatų sąrašą, skaičius;
- 14) iš viso rinkimų apylinkėje dalyvavusių rinkimuose rinkėjų skaičius;
- 15) bendras rinkimų apylinkėje negaliojančių biuletenių skaičius;
- 16) iš viso už kiekvienos partijos (jų koalicijos) iškeltų kandidatų sąrašą paduotų balsų skaičius.

3. Pagal apylinkės rinkėjų sąrašus nustatomas rinkimų apylinkės rinkėjų skaičius. Rinkėjų, kuriems buvo išduoti biuleteniai, skaičius nustatomas pagal rinkėjų parašus apylinkės rinkėjų sąraše, liudijančius, kad biuleteniai gauti. Rinkimų apylinkėje balsavusių rinkėjų skaičius nustatomas pagal šios rinkimų apylinkės rinkimų komisijos teisėtai rinkėjams išduotų ir rinkimų apylinkės balsadėžėje rastų biuletenių skaičių. Iš viso dalyvavusių rinkimuose rinkėjų skaičius rinkimų apylinkėje nustatomas sudėjus balsadėžėje rastų biuletenių skaičių su paštu gautų ir suskaičiuotų biuletenių skaičiumi.

4. Jeigu balsadėžėje randama biuletenių daugiau, negu jų buvo išduota rinkėjams, apylinkės rinkimų komisija imasi priemonių priežastims išsiaiškinti. Tai įrašoma rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokole ir nurodoma, kiek biuletenių buvo rasta daugiau.

5. Kai į rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolo pirmąją dalį yra įrašyti visi duomenys ir visi biuleteniai yra sudėti į antspauduotus paketus bei į specialų skaičiuotiniams pirmumo balsams voką (vokus), rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolą pasirašo apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai. Po to protokolą pasirašo rinkimų stebėtojai. Jų pastabos, komisijos narių atskirosios nuomonės pridamos prie protokolo ir yra neatskiriama jo dalis.

6. Rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolo antrojoje dalyje įrašoma:

- 1) skaičiuojamų biuletenių skaičius;
- 2) biuletenių, kuriuose rinkėjai nenurodė pirmumo balsų, skaičius;
- 3) kiekvieno kandidato gautų pirmumo balsų skaičius;
- 4) visų kandidatų gautų pirmumo balsų suma;
- 5) kiti Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyti balsų skaičiavimo duomenys, reikalingi tikrinant, ar tiksliai buvo suskaičiuoti rinkėjų paduoti balsai.

7. Kai į rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolo antrąją dalį įrašyti visi duomenys ir visi suskaičiuoti biuleteniai sudėti į antspauduotus paketus, rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolo antrąją dalį pasirašo apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai. Po to protokolo antrąją dalį pasirašo rinkimų stebėtojai. Jų pastabos, komisijos narių atskirosios nuomonės pridamos prie protokolo antrosios dalies ir yra neatskiriama jo dalis. Jeigu savivaldybės ar apylinkės rinkimų komisija, skaičiuodama pirmumo balsus, nustato, kad rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolo pirmojoje dalyje nurodyti duomenys klaidingi, surašomas protokolas klaidai ištaisyti. Protokolo antroji dalis ir biuleteniai grąžinami savivaldybės rinkimų komisijai. Sprendimą dėl klaidos priima savivaldybės rinkimų komisija.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, *Žin.*, 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

### **78 straipsnis. Negaliojantys rinkimų biuleteniai**

1. Negaliojančiais rinkimų biuleteniais pripažįstami:

- 1) nenustatyto pavyzdžio rinkimų biuleteniai;
- 2) antspauduoti ne tos rinkimų apylinkės komisijos antspaudu rinkimų biuleteniai (gauti paštu – neantspauduoti savivaldybės rinkimų komisijos antspaudu);
- 3) rinkimų biuleteniai, kuriuose rinkėjas pažymėjo daugiau kaip vieną kandidatų sąrašą arba nepažymėjo nė vieno kandidatų sąrašo, arba pagal padarytą žymą neįmanoma nustatyti rinkėjo valios.

2. Sprendimą dėl rinkimų biuletenio pripažinimo negaliojančiu, kai kyla komisijos narių ginčas dėl biuletenio žymų įvertinimo, priima apylinkės rinkimų komisija balsavimu. Šio balsavimo rezultatas nurodomas kitoje to biuletenio pusėje. Jeigu apylinkės rinkimų komisija pripažįsta biuletenius negaliojančiais pagal šio straipsnio 1 dalies 1 ar 2 punktą, ji apie tai nedelsdama praneša savivaldybės rinkimų komisijai.

### **79 straipsnis. Rinkimų apylinkės dokumentų pateikimas savivaldybės rinkimų komisijai**

1. Apylinkės rinkimų komisija visus rinkimų biuletenius (taip pat negaliojančius ir nepanaudotus), kitus rinkimų dokumentus Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka sudeda į paketus, padaro jų aprašus ir antspauduoja. Paketai kartu su rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolu ir jo priedais, apylinkės rinkėjų sąrašai, apylinkės rinkimų komisijos posėdžių protokolai, viso jos darbo laikotarpio finansiniai dokumentai savivaldybės rinkimų komisijai pristatomi ne vėliau kaip per 12 valandų po balsavimo pabaigos, jei Vyriausioji rinkimų komisija nenustatė kitaip.

2. Vyriausioji rinkimų komisija bei Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija privalo užtikrinti rinkimų dokumentų gabenimo bei juos gabenančių asmenų saugumą.

### **80 straipsnis. Balsų skaičiavimas savivaldybės rinkimų komisijoje**

1. Savivaldybės rinkimų komisija priima apylinkės rinkimų komisijos pateiktus dokumentus ir patikrina:

- 1) ar yra pristatyti visi privalomi pateikti dokumentai ir paketai su rinkimų biuleteniais;
- 2) paketų antspaudavimą ir jų aprašus (ar aprašas pilnas ir teisingas);
- 3) ar į rinkimų apylinkių balsų skaičiavimo protokolus įrašyti visi duomenys; ar jie neprieštarauja vieni kitiems; ar atitinka savivaldybės rinkimų komisijos žinomus duomenis (apylinkės rinkimų komisijai išduotų biuletenių skaičių, rinkėjų skaičių, paštu gautų išorinių balsavimo vokų skaičių, duomenis apie rinkėjų už kandidatų sąrašus paduotus balsus, nurodytus balsų skaičiavimo protokolo pirmojoje ir antrojoje dalyse ir pan.); ar yra visi reikalingi parašai; ar prie protokolo pridėtos visos jame nurodytos apylinkės rinkimų komisijos narių atskirosios nuomonės, rinkimų stebėtojų pastabos;

4) ar visos pastabos ir rinkėjų skundai yra apsvarstyti apylinkės rinkimų komisijoje.

2. Savivaldybės rinkimų komisija nedelsdama praneša Vyriausiajai rinkimų komisijai šios nustatyta tvarka rinkimų apylinkių balsų skaičiavimo protokolų duomenis, savo pastabas dėl apylinkių rinkimų komisijų pateiktų dokumentų ir pasirūpina pateiktų dokumentų saugumu.

3. Apylinkių rinkimų komisijų antspauduoti paketai, kuriuose yra rinkimų biuleteniai ar kiti rinkimų dokumentai, savivaldybės rinkimų komisijoje gali būti atidaromi tik savivaldybės rinkimų komisijos sprendimu. Savivaldybės rinkimų komisija gali pati perskaičiuoti apylinkės rinkimų komisijos pateiktus rinkimų biuletenius, gali pavesti perskaičiuoti rinkimų biuletenius tai apylinkės rinkimų komisijai, iš kurios jie buvo gauti, arba pavesti rinkimų biuletenius perskaičiuoti kitai apylinkės rinkimų komisijai. Rinkimų komisijos, perskaičiuodamos balsus, turi vadovautis šio Įstatymo 76 straipsnio 4 dalimi.

4. Nustačiusi apylinkės rinkimų komisijos pateiktų dokumentų trūkumą, savivaldybės rinkimų komisija imasi priemonių jiems pašalinti, taip pat pareikalauja iš apylinkės rinkimų komisijos pirmininko pateikti trūkstamus dokumentus.

5. Savivaldybės rinkimų komisija balsus skaičiuoja taip: susumuoja apylinkių rinkimų komisijų pateiktus duomenis ir prie jų pridėda tuos paštu ir namuose balsavusių rinkėjų balsus, kurie buvo suskaičiuoti savivaldybės rinkimų komisijoje.

**81 straipsnis. Savivaldybės balsų skaičiavimo protokolai**

1. Pagal rinkimų apylinkių balsų skaičiavimo protokolus, rinkimų biuletenius ir kitus rinkimų dokumentus savivaldybės rinkimų komisija nustato ir į savivaldybės balsų skaičiavimo protokolą įrašo:

1) savivaldybėje rinkimuose dalyvavusių rinkėjų skaičių;

2) savivaldybėje negaliojančių rinkimų biuletenių skaičių, taip pat Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytus balsų skaičiavimo duomenis, reikalingus tikrinant, ar tiksliai buvo suskaičiuoti rinkėjų paduoti balsai;

3) savivaldybėje galiojančių rinkimų biuletenių skaičių;

4) už kiekvieną kandidatų sąrašą paduotų balsų skaičių;

5) už kiekvieną kandidatą paduotų pirmumo balsų skaičių.

2. Savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai savivaldybės balsų skaičiavimo protokolą pasirašo po to, kai apsvarsto apylinkių rinkimų komisijų narių atskiras nuomones, rinkimų stebėtojų pastabas ir rinkėjų skundus. Savivaldybės rinkimų komisija gali pasiūlyti Vyriausiajai rinkimų komisijai pripažinti rinkimus savivaldybėje negaliojančiais.

**82 straipsnis. Savivaldybės rinkimų komisijos dokumentų pateikimas Vyriausiajai rinkimų komisijai**

Savivaldybės rinkimų komisija visus dokumentus, gautus iš rinkimų apylinkių (išskyrus finansinius dokumentus), rinkėjų sąrašus, savivaldybės balsų skaičiavimo protokolą, savivaldybės rinkimų komisijos viso darbo laikotarpio posėdžių protokolus ir kitus rinkimų dokumentus sudeda į specialius paketus ir antspauduoja. Paketai per Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytą laiką perduodami Vyriausiajai rinkimų komisijai.

**83 straipsnis. Rinkimų stebėtojų dalyvavimas skaičiuojant balsus ir nustatant rinkimų rezultatus**

1. Skaičiuojant balsus rinkimų apylinkėse bei savivaldybėse, taip pat nustatant rinkimų rezultatus savivaldybėse, gali dalyvauti rinkimų stebėtojai, taip pat visuomenės informavimo priemonių atstovai.

2. Rinkimų stebėtojai turi teisę reikšti pastabas ir pretenzijas rinkimų komisijoms dėl šio ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų pažeidimų, bet neturi trukdyti rinkimų komisijoms dirbti. Rinkimų stebėtojai turi teisę apylinkės rinkimų komisijai raštu pareikšti protestą. Protestas pridedamas prie rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolo ir kartu su kitais rinkimų apylinkės rinkimų dokumentais pateikiamas savivaldybės rinkimų komisijai. Rinkimų stebėtojo protestas savivaldybės rinkimų komisijai pridedamas prie savivaldybės balsų skaičiavimo protokolo. Protestus nagrinėja ta rinkimų komisija, kuriai jie pareikšti.

**84 straipsnis. Išankstinių rinkimų rezultatų skelbimas**

1. Išankstinius rinkimų rezultatus gali pranešti tik Vyriausioji rinkimų komisija. Jeigu savivaldybės rinkimų komisija perdavė rinkimų rezultatų visose rinkimų apylinkėse išankstinius duomenis, Vyriausioji rinkimų komisija turi nedelsdama parengti pranešimą visuomenės informavimo priemonėms. Šis pranešimas pirmiausiai skelbiamas internete, bet ne anksčiau, negu baigiasi balsavimas rinkimuose visose Europos Sąjungos valstybėse narėse.

2. Iki Vyriausiosios rinkimų komisijos pranešimo paskelbimo visuomenės informavimo priemonių atstovams draudžiama vaizdo ar garso įrašymo technika, žodžiu, raštu ar kitaip skleisti informaciją apie balsų skaičiavimo ar rinkimų rezultatus.

**85 straipsnis. Skundai dėl rinkimų komisijų sprendimų, priimtų pasibaigus balsavimui**

1. Partijos, iškėlusios kandidatus, partijų atstovai rinkimams, rinkimų stebėtojai apylinkių rinkimų komisijų sprendimus dėl rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolų surašymo gali apskųsti savivaldybės rinkimų komisijai ne vėliau kaip per 24 valandas nuo atitinkamo balsų

skaičiavimo protokolo surašymo. Šie skundai turi būti išnagrinėti ne vėliau kaip per 24 valandas nuo pateikimo komisijai.

2. Savivaldybės rinkimų komisijos sprendimai dėl savivaldybės balsų skaičiavimo protokolų surašymo gali būti apskūsti Vyriausiajai rinkimų komisijai ne vėliau kaip per 72 valandas nuo jų surašymo ir privalo būti išnagrinėti iki oficialaus galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo.

3. Savivaldybės rinkimų komisija, nagrinėdama skundus dėl apylinkių rinkimų komisijų sprendimų dėl rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolų surašymo, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 komisijos narių, gali perskaičiuoti apylinkės rinkimų komisijos pateiktus biuletenius, o nustačiusi protokoluose aritmetinę klaidą, neteisingai suskaičiuotus galiojančius bei negaliojančius rinkimų biuletenius, surašo papildomą rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolą ir prideda jį prie rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolo. Savivaldybės rinkimų komisija neturi teisės pripažinti negaliojančiais apylinkės rinkimų komisijos surašytų balsų skaičiavimo protokolų.

4. Vyriausioji rinkimų komisija, nagrinėdama skundą dėl savivaldybės rinkimų komisijos sprendimo dėl savivaldybės balsų skaičiavimo protokolo surašymo, gali perskaičiuoti savivaldybės rinkimų komisijos pateiktus rinkimų biuletenius (ar pavesti tai atlikti kitos savivaldybės ar apylinkės rinkimų komisijai), o nustačiusi protokole aritmetinę klaidą, neteisingai suskaičiuotus galiojančius ar negaliojančius rinkimų biuletenius, surašo papildomą savivaldybės, rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolą ir prideda jį prie savivaldybės balsų skaičiavimo protokolo.

5. Partijos, iškėlusios kandidatus, ir jų atstovai rinkimams Vyriausiojoje rinkimų komisijoje Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimus arba jos atsisakymą nagrinėti skundus dėl šio Įstatymo pažeidimų ne vėliau kaip per 3 dienas po to, kai paskelbti oficialūs rinkimų rezultatai, gali apskūsti Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas šiuos skundus išnagrinėja per 3 dienas. Jo sprendimas įsiteisėja nuo paskelbimo.

## **VIENUOLIKTASIS SKIRSNIS**

### **RINKIMŲ REZULTATŲ NUSTATYMAS IR PASKELBIMAS**

#### **86 straipsnis. Rinkimų rezultatų nustatymas**

1. Partijos kandidatų sąrašas ar jungtinis kandidatų sąrašas gali gauti Europos Parlamento narių mandatų (dalyvauja skirstant mandatus) tik tuo atveju, jei už jį balsavo ne mažiau kaip 5 procentai rinkimuose dalyvavusių rinkėjų. Jeigu už kandidatų sąrašus, dalyvaujančius skirstant mandatus, yra balsavę mažiau kaip 60 procentų visų rinkimuose dalyvavusių rinkėjų, teisę dalyvauti skirstant mandatus įgyja tas lig šiol skirstant mandatus nedalyvavęs kandidatų sąrašas (sąrašai, jeigu už juos balsavo vienodas rinkėjų skaičius), už kurį balsavo daugiausiai rinkėjų. Tokiu pat būdu kandidatų sąrašų, turinčių teisę dalyvauti skirstant mandatus, skaičius didinamas iki tokio jų skaičiaus, kol už kandidatų sąrašus, dalyvaujančius skirstant mandatus, yra balsavę ne mažiau kaip 60 procentų visų rinkimuose dalyvavusių rinkėjų.

2. Mandatai kandidatų sąrašams paskirstomi pagal tai, kiek balsų gavo kiekvienas jų, taikant kvotų ir liekanų metodą.

3. Apskaičiuojama kvota – tai yra, kiek balsų reikia 1 mandatui gauti. Ji lygi rinkėjų balsų, kuriuos gavo sąrašai, dalyvaujantys skirstant mandatus, sumai, padalytai iš renkamų Europos Parlamento narių skaičiaus. Jei dalijant gaunama liekana, dalmuo padidinamas vienetu.

4. Už kiekvieną kandidatų sąrašą paduotų balsų skaičius dalijamas iš kvotos. Gautas sveikasis dalmuo yra mandatų skaičius, tenkantis kiekvienam sąrašui pagal kvotą, o šio dalijimo liekanos naudojamos likusiems mandatams paskirstyti pagal liekanas sąrašams, dalyvaujantiems skirstant mandatus. Dėl to visų sąrašų, dalyvaujančių skirstant mandatus, pavadinimai surašomi iš eilės, kurioje po paskutiniojo toliau eina pirmasis, pagal jiems atitekusias dalijimo liekanas, pradedant didžiausiąja. Jei dviejų sąrašų liekanos yra lygios, pirmiau yra įrašomas tas sąrašas, kuris gavo daugiau rinkėjų balsų, o jeigu ir šie skaičiai lygūs, pirmiau įrašomas sąrašas su mažesniu rinkimų numeriu. Nepadalyti kvotų metodu mandatai po vieną padalijami sąrašams pagal eilę, pradedant tuo sąrašu, kuris buvo įrašytas pirmasis.

5. Jeigu kuriam nors sąrašui tektų didesnis mandatų skaičius, negu sąraše yra kandidatų, tai šie mandatai padalijami kitiems sąrašams, tęsiant jų dalijimą liekanų metodu.

6. Viename sąrašė kandidatai gauna mandatus ta eilės tvarka, kuri sudaroma pagal rinkėjų paduotus pirmumo balsus, kai Vyriausioji rinkimų komisija suskaičiuoja kandidatų rinkiminį reitingą.

7. Jeigu partija, koalicija kartu su pareiškinais dokumentais įteikia prašymą, kad jų reitingas nebūtų nustatomas, apie tai iš anksto pranešama rinkėjams, nurodoma rinkimų biuletenyje ir kandidatų reitingas neskaičiuojamas, o įregistruota kandidatų eilė sąrašė laikoma galutine.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, Žin., 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

#### **87 straipsnis. Kandidatų rinkiminio reitingo skaičiavimas ir galutinės kandidatų eilės sąrašuose nustatymas**

1. Kandidatų rinkiminį reitingą skaičiuoja ir galutinę kandidatų eilę sąrašuose pagal rinkėjų pareikštą valią ir paduotus pirmumo balsus nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

2. Pirmiausiai suskaičiuojama, kiek kiekvienas kandidatas gavo pirmumo balsų. Tuo atveju, kai kandidato pirmumo balsų suma yra didesnė už renkamų Europos Parlamento narių skaičių ar yra jam lygi, kandidato rinkiminis reitingas lygus šiai sumai, jeigu mažesnė, laikoma, kad kandidato rinkiminis reitingas lygus nuliui.

3. Galutinė kandidatų eilė kiekviename sąrašė nustatoma pagal kiekvieno kandidato rinkiminį reitingą. Pirmesnis eilėje įrašomas kandidatas, kurio didesnis rinkiminis reitingas. Jeigu kandidatų rinkiminiai reitingai lygūs, pirmesnis įrašomas tas kandidatas, kurio rinkimų numeris mažesnis.

4. Galutinę kandidatų eilę sąrašė skelbia Vyriausioji rinkimų komisija.

#### **88 straipsnis. Rinkimų pripažinimas negaliojančiais**

1. Vyriausioji rinkimų komisija gali pripažinti rinkimų rezultatus negaliojančiais, jeigu nustato, kad šio Įstatymo 4<sup>1</sup> straipsnio 1 dalyje nurodyti ar kiti šiurkštūs įstatymų pažeidimai, padaryti rinkimų apylinkėje arba savivaldybėje, arba dokumentų suklastojimas ar jų praradimas turėjo esminės įtakos rinkimų rezultatams, arba pagal balsų skaičiavimo protokolus ar kitus rinkimų dokumentus negalima nustatyti kandidatų sąrašų, dalyvaujančių paskirstant mandatus, arba kandidatų sąrašui tenkančių mandatų skaičių galima nustatyti tik daugiau kaip vieno mandato tikslumu.

2. Rinkimai negali būti skelbiami negaliojančiais, jeigu neginčijamai nustatyti rinkimų rezultatai leidžia nustatyti esminius rinkimų rezultatus.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, Žin., 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

#### **89 straipsnis. Galutinių rinkimų rezultatų nustatymas ir paskelbimas**

1. Galutinius rinkimų rezultatus, išnagrinėjusi visus skundus ir nustačiusi visus rinkimų rezultatus, taip pat ir rinkėjų, balsavusių užsienyje bei laivuose, balsus, nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

2. Galutinius rinkimų rezultatus ne vėliau kaip per 7 dienas nuo rinkimų skelbia Vyriausioji rinkimų komisija. Šiuos rezultatus ji pirmiausiai paskelbia internete ir artimiausiame „Valstybės žinių“ numeryje.

3. Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip per keturis mėnesius perduoda valstybės archyvuvi neterminuotai saugoti rinkimų apylinkių ir savivaldybių balsų skaičiavimo protokolus, pareiškinis dokumentus, Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžių protokolus bei sprendimus ir rinkimų dokumentų pavyzdžių komplektą. Po to Vyriausioji rinkimų komisija gali nuspręsti nesaugotinus rinkimų dokumentus sunaikinti.

#### **90 straipsnis. Europos Parlamento nario pažymėjimas**

1. Po galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo Vyriausioji rinkimų komisija per 7 dienas išrinktiems kandidatams įteikia Europos Parlamento nario, išrinkto nuo Lietuvos Respublikos, pažymėjimus. Vyriausioji rinkimų komisija praneša Europos Sąjungos institucijoms apie rinkimų rezultatus ir išrinktą Europos Parlamento narių pavardes.

2. Visus ginčus dėl Europos Parlamento nario pažymėjimo neįteikimo ne vėliau kaip per 3 dienas sprendžia Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. Šio teismo sprendimas įsiteisėja nuo paskelbimo.

### **91 straipsnis. Europos Parlamento nario įgaliojimų pripažinimas nutrūkusiais**

Europos Parlamento nario įgaliojimus nutrūkusiais pripažįsta Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip per 15 dienų po to, kai tam atsiranda vada:

1) Europos Parlamento nariui mirus, – pagal Lietuvos Respublikos gyventojų registro duomenis;

2) Europos Parlamento nariui atsistatydinus, – pagal paties Europos Parlamento nario parašytą pareiškimą atsistatydinti. Šį pareiškimą Europos Parlamento narys pats turi pakartoti Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdyje. Jeigu Europos Parlamento narys dėl sveikatos būklės negali pats atvykti į posėdį, Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdis rengiamas Europos Parlamento nario buvimo Lietuvos Respublikoje vietoje;

3) teismui pripažinus Europos Parlamento narį neveiksniu, – pagal įsiteisėjusį teismo sprendimą;

4) Europos Parlamentui panaikinus Europos Parlamento nario mandatą Europos Parlamento reglamento nustatyta tvarka, – pagal įsigaliojusį Europos Parlamento sprendimą;

5) Europos Parlamento nario mandato netekus dėl rinkėjams nepaskelbto kandidato bendradarbiavimo su kitų valstybių specialiosiomis tarnybomis ar turėtos teismo nuosprendžiu paskirtos bausmės pagal šio Įstatymo 93 straipsnį arba Europos Parlamento mandato ir pareigų nesuderinamumo pagal šio Įstatymo 94 straipsnį.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-617](#), 2009-12-22, *Žin.*, 2010, Nr. 1-28 (2010-01-05)

### **92 straipsnis. Laisvos Europos Parlamento nario vietos užėmimas**

Jei Europos Parlamento nario įgaliojimai pripažinti nutrūkusiais, Europos Parlamente atsiranda laisva Europos Parlamento nario vieta. Ją užima kandidatų sąrašo, pagal kurį buvo išrinktas buvęs Europos Parlamento narys, pirmasis Europos Parlamento nario mandato negavęs kandidatas. Jeigu šiame kandidatų sąrašo Europos Parlamento nario mandatą negavusių kandidatų nėra, Europos Parlamento nario mandatas perduodamas kitam sąrašui pagal kandidatų sąrašų eilę, sudarytą po rinkimų mandatams paskirstyti liekanų metodu, tai yra tam sąrašui, kuris yra pirmasis po sąrašo, kuris paskutinis gavo mandatą pagal šią eilę. Europos Parlamento nariu tampa naujai mandatą gavusio sąrašo pirmasis Europos Parlamento nario mandato negavęs kandidatas. Vyriausioji rinkimų komisija sprendimą dėl Europos Parlamento nario mandato pripažinimo naujam Europos Parlamento nariui turi priimti ne vėliau kaip per 7 dienas po to, kai atsirado laisva Europos Parlamento nario vieta.

### **93 straipsnis. Reikalavimas paskelbti rinkėjams apie kandidato bendradarbiavimą su kitų valstybių specialiosiomis tarnybomis ar turėtą teismo nuosprendžiu paskirtą bausmę**

1. Kiekvienas kandidatas turi viešai paskelbti, jeigu ne pagal savo kilmės valstybės narės užduotis yra sąmoningai bendradarbiavęs su kitos valstybės specialiosiomis tarnybomis, išskyrus kandidatus, kurie yra nuolat Lietuvoje gyvenantys kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, bendradarbiavę su savo kilmės valstybės narės specialiosiomis tarnybomis (tarnyba). Tai kandidatas nurodo kandidato į Europos Parlamento narius anketoje. Vyriausiosios rinkimų komisijos leidžiamame plakate su kandidatų sąrašu prie kandidato pavardės turi būti pažymėta: „Ne pagal savo kilmės valstybės narės užduotis yra sąmoningai bendradarbiavęs su kitos valstybės specialiosiomis tarnybomis“.

2. Jeigu kandidatas apie savo bendradarbiavimą su kitos valstybės specialiosiomis tarnybomis nenurodė ir galioja teismo sprendimas, kuriuo nustatytas juridinę reikšmę turintis faktas (arba šių faktų įstatymų nustatyta tvarka yra patvirtinęs pats kandidatas), kad šis asmuo ne pagal savo kilmės valstybės narės užduotis sąmoningai bendradarbiavo su kitos valstybės specialiosiomis tarnybomis (tarnyba), Vyriausioji rinkimų komisija jo neregistruoja kandidatu, o jeigu buvo jį įregistravusi, nedelsdama panaikina jo registraciją kandidatu. Jeigu kandidatas to nenurodė ir po rinkimų Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas įstatymų nustatyta tvarka

pripažįsta, kad asmuo ne pagal savo kilmės valstybės narės užduotis sąmoningai bendradarbiavo su kitos valstybės specialiosiomis tarnybomis (tarnyba), per 5 darbo dienas po teismo sprendimo įsiteisėjimo privalo pripažinti šį asmenį netekusiu Europos Parlamento nario mandato, apie tai paskelbti internete ir artimiausiame „Valstybės žinių“ numeryje ir pranešti Europos Parlamentui. Laisva Europos Parlamento nario vieta užimama šio Įstatymo 92 straipsnyje nustatyta tvarka.

3. Kiekvienas kandidatas turi viešai paskelbti, jeigu jis per 10 paskutinių metų iki nustatytosios dienos įsiteisėjusiu Lietuvos Respublikos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės teismo nuosprendžiu yra pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos arba įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu bet kada buvo pripažintas kaltu dėl sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo padarymo. Šį faktą, nepaisant to, ar teistumas išnykęs, ar panaikintas, kandidatas nurodo kandidato į Europos Parlamento narius anketoje. Pateikdamas šiuos duomenis, kandidato į Europos Parlamento narius anketoje asmuo privalo nurodyti apkaltinamojo nuosprendžio (sprendimo) priėmimo valstybę (vietą), šį nuosprendį (sprendimą) priėmusios institucijos pavadinimą, apkaltinamojo nuosprendžio (sprendimo) priėmimo datą ir nusikalstamą veiką, už kurią buvo nuteistas. Šios informacijos nurodyti neprivaloma, jeigu asmuo okupacinio režimo teismo buvo pripažintas kaltu dėl nusikaltimo valstybei. Pateikiant šioje dalyje nurodytą informaciją, kandidato į Europos Parlamento narius anketoje taip pat pažymima, kad teismo nuosprendžiu asmuo buvo pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos, kuri vėliau dekriminalizuota, arba kad asmuo užsienio valstybės teismo buvo pripažintas kaltu dėl veikos, kuri pagal Lietuvos Respublikos teisę nelaikoma nusikalstama ar už kurią patraukimas baudžiamojon atsakomybėn laikomas politiniu persekiojimu. Vyriausiosios rinkimų komisijos leidžiamame plakate su kandidatų sąrašu prie kandidato pavardės turi būti pažymėta: „Teismo nuosprendžiu yra pripažintas kaltu dėl nusikaltimo padarymo“ ir neturi būti pažymėta, jei kandidatas į Europos Parlamentą anketoje pateikė duomenis, kad jis okupacinio režimo teismo buvo pripažintas kaltu dėl nusikaltimo valstybei, arba pagrįstai nurodė, kad teismo sprendimu jis buvo pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos, kuri vėliau dekriminalizuota, arba kai asmuo užsienio valstybės teismo buvo pripažintas kaltu dėl veikos, kuri pagal Lietuvos Respublikos teisę nelaikoma nusikalstama ar už kurią patraukimas baudžiamojon atsakomybėn laikomas politiniu persekiojimu.

4. Jeigu kandidatas apie turėtą teismo paskirtą bausmę nenurodė, kaip to reikalaujama šio straipsnio 3 dalyje, arba pateikė tikrovės neatitinkančius duomenis ir per 10 paskutinių metų iki nustatytosios dienos yra įsiteisėjęs Lietuvos Respublikos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės teismo nuosprendis, kuriuo asmuo pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos padarymo, arba yra įsiteisėjęs teismo nuosprendis, kuriuo asmuo bet kada buvo pripažintas kaltu dėl sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo padarymo (išskyrus atvejį, kai asmuo okupacinio režimo teismo buvo pripažintas kaltu dėl nusikaltimo valstybei), Vyriausioji rinkimų komisija jo neregistruoja kandidatu, o jei buvo įregistravusi, nedelsdama panaikina jo registraciją kandidatu. Jei kandidatas to nenurodė ir po rinkimų nustatoma, kad per 10 paskutinių metų iki nustatytosios dienos yra įsiteisėjęs Lietuvos Respublikos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės teismo nuosprendis, kuriuo asmuo pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos padarymo, arba yra įsiteisėjęs teismo nuosprendis, kuriuo asmuo bet kada buvo pripažintas kaltu dėl sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo padarymo (išskyrus atvejį, kai asmuo okupacinio režimo teismo buvo pripažintas kaltu dėl nusikaltimo valstybei), Vyriausioji rinkimų komisija per 15 dienų teismo nuosprendžio dėl asmens pripažinimo kaltu ir kandidato į Europos Parlamento narius anketos nuorašus perduoda Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, kad šis priimtų sprendimą, kuriuo asmuo pripažįstamas pažeidusiu šio straipsnio 3 dalies reikalavimą. Jeigu Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas priima sprendimą pripažinti asmenį pažeidusiu šio straipsnio 3 dalies reikalavimą, Vyriausioji rinkimų komisija per 5 darbo dienas po teismo sprendimo įsiteisėjimo privalo pripažinti šį asmenį netekusiu Europos Parlamento nario mandato, apie tai paskelbti internete ir artimiausiame „Valstybės žinių“ numeryje ir pranešti Europos Parlamentui. Laisva Europos Parlamento nario vieta užimama šio Įstatymo 92 straipsnyje nustatyta tvarka.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-2269](#), 2012-10-02, *Žin.*, 2012, Nr. 119-5978 (2012-10-13)

#### **94 straipsnis. Europos Parlamento nario mandato ir tam tikrų pareigų nesuderinamumas**

1. Europos Parlamento nario mandatas nesuderinamas su Respublikos Prezidento, Lietuvos Respublikos Seimo nario, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nario, savivaldybės tarybos nario pareigomis. Be to, Europos Parlamento nario mandatas nesuderinamas su pareigomis Europos Sąjungos teisės aktuose nustatytoje Europos Sąjungos institucijose.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas pareigas einantis asmuo, išrinktas Europos Parlamento nariu arba juo tapęs užimdamas laisvą Europos Parlamento nario vietą, turi apsispręsti ir atsistatydinti iš su Europos Parlamento nario mandatu nesuderinamų pareigų arba atsistatydinti iš Europos Parlamento nario pareigų. Asmuo, kuris yra išrinktas į Europos Parlamentą arba juo tapo užimdamas laisvą Europos Parlamento nario vietą ir apsisprendžia atsistatydinti iš Europos Parlamento nario pareigų, privalo atsistatydinti šio Įstatymo 91 straipsnio 2 punkte nustatyta tvarka ne vėliau kaip likus 15 dienų iki išrinkto Europos Parlamento pirmojo posėdžio arba ne vėliau kaip per 15 dienų nuo dienos, kurią Vyriausioji rinkimų komisija priėmė sprendimą dėl jo mandato pripažinimo.

3. Jeigu išrinktas į Europos Parlamentą asmuo per nustatytą terminą neatsistatydina arba šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo pradėjo eiti Europos Parlamento nario pareigas, Vyriausioji rinkimų komisija per 5 darbo dienas po to, kai tapo žinoma apie Europos Parlamento nario mandato ir einamų pareigų nesuderinamumą, motyvuotu sprendimu privalo pripažinti šį asmenį netekusiu Europos Parlamento nario mandato, apie tai paskelbti internete ir artimiausiame „Valstybės žinių“ numeryje ir pranešti Europos Parlamentui. Laisva Europos Parlamento nario vieta užimama šio Įstatymo 92 straipsnyje nustatyta tvarka.

4. Skundai dėl Europos Parlamento nario mandato netekimo paduodami Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui per 10 dienų nuo Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo paskelbimo „Valstybės žiniuose“ ir turi būti išnagrinėti ne vėliau kaip per 3 dienas nuo jų gavimo. Pavėluotai teismui paduoti skundai nenagrinėjami. Teismo sprendimai šiais klausimais įsigalioja nuo paskelbimo.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, Žin., 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)

#### **95 straipsnis. Baigiamosios nuostatos**

Šiame Įstatyme nustatyta rinkimų į Europos Parlamentą rengimo ir vykdymo tvarka negali būti keičiama likus mažiau kaip šešioms mėnesiams iki rinkimų į Europos Parlamentą dienos, išskyrus atvejus, kai būtina pašalinti šio Įstatymo ar jo dalies prieštaravimą Lietuvos Respublikos Konstitucijai arba kai šis Įstatymas yra keičiamas Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo 3 straipsnio 10 dalyje nustatyta tvarka.

*Įstatymas papildytas straipsniu:*

Nr. [XI-2269](#), 2012-10-02, Žin., 2012, Nr. 119-5978 (2012-10-13)

*Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.*

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ROLANDAS PAKSAS

## ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 1976 m. rugsėjo 20 d. Tarybos sprendimas Nr. 76/787/EAPB, EEB, Euratomas.
2. 1993 m. gruodžio 6 d. Tarybos direktyva 93/109/EB, nustatanti išsamias priemones Sąjungos piliečiams, gyvenantiems valstybėje narėje ir nesantiems jos piliečiais, naudotis balsavimo teise ir būti kandidatais per Europos Parlamento rinkimus.
3. 1998 m. liepos 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl rinkimų projekto, apimančio bendruosius atstovų rinkimų į Europos Parlamentą principus.
4. 2002 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento rekomendacija (A5-0212/2002) dėl Tarybos sprendimo, pakeičiančio Aktą dėl atstovų į Europos Parlamentą rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise.
5. 2002 m. birželio 25 d. ir rugsėjo 23 d. Tarybos sprendimas 2002/772/EB, Euratomas, iš dalies pakeičiantis prie Sprendimo 76/787/EAPB, EEB, Euratomas pridėtą Aktą dėl atstovų į Europos Parlamentą rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise.
6. 2003 m. vasario mėn. Europos Parlamento reglamentas.

### Pakeitimai:

1.  
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [IX-2429](#), 2004-08-23, Žin., 2004, Nr. 135-4895 (2004-09-04)  
RINKIMŲ Į EUROPOS PARLAMENTĄ ĮSTATYMO, SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO, SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ RINKIMŲ ĮSTATYMO IR PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS  
Šis įstatymas įsigalioja nuo 2004 m. rugsėjo 10 d.
2.  
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [X-1530](#), 2008-05-08, Žin., 2008, Nr. 59-2202 (2008-05-24)  
RINKIMŲ Į EUROPOS PARLAMENTĄ ĮSTATYMO 3, 6, 8, 15, 17, 21, 22, 24, 25, 26, 29, 30, 32, 33, 36, 37, 38, 46, 47, 48, 49, 50, 54, 57, 59, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 76, 77, 80, 86, 88, 94 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 4(1), 65(1) STRAIPSNIAIS ĮSTATYMAS
3.  
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [XI-165](#), 2009-02-12, Žin., 2009, Nr. 19-743 (2009-02-19)  
RINKIMŲ Į EUROPOS PARLAMENTĄ ĮSTATYMO 1 IR 36 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS
4.  
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [XI-184](#), 2009-03-10, Žin., 2009, Nr. 32-1239 (2009-03-24)  
RINKIMŲ Į EUROPOS PARLAMENTĄ ĮSTATYMO 12, 14, 16, 17, 29, 30 IR 54 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS
5.  
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [XI-221](#), 2009-04-16, Žin., 2009, Nr. 46-1799 (2009-04-25)  
RINKIMŲ Į EUROPOS PARLAMENTĄ ĮSTATYMO 47 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
6.  
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-617](#), 2009-12-22, Žin., 2010, Nr. 1-28 (2010-01-05)  
RINKIMŲ Į EUROPOS PARLAMENTĄ ĮSTATYMO 91 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-814](#), 2010-05-18, Žin., 2010, Nr. 63-3092 (2010-05-31)

RINKIMŲ Į EUROPOS PARLAMENTĄ ĮSTATYMO 37, 38, 40, 44, 45, 47, 48, 49, 50 IR 51  
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2010 m. rugsėjo 15 d.

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1227](#), 2010-12-14, Žin., 2010, Nr. 153-7794 (2010-12-28)

RINKIMŲ Į EUROPOS PARLAMENTĄ ĮSTATYMO 65(1) STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-2269](#), 2012-10-02, Žin., 2012, Nr. 119-5978 (2012-10-13)

RINKIMŲ Į EUROPOS PARLAMENTĄ ĮSTATYMO 24, 37, 93 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR  
ĮSTATYMO PAPILDYMO 95 STRAIPSNIU ĮSTATYMAS

\*\*\* Pabaiga \*\*\*

#### **Konstitucinio Teismo nutarimai:**

1.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)

2010-11-09, Žin., 2010, Nr. 133-6800 (2010-11-13)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS RINKIMŲ Į EUROPOS PARLAMENTĄ ĮSTATYMO 36  
STRAIPSNIO (2008 M. GEGUŽĖS 8 D., 2009 M. VASARIO 12 D. REDAKCIJOS) ATITIKTIES  
LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI

\*\*\* Pabaiga \*\*\*

Redagavo Aušrinė Trapinskienė (2012-10-15)

ausrine.trapinskiene@lrs.lt